

Előterjesztés Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete ülésére

Tárgy: Orosháza Város Gyermekjogi, Ifjúságpolitikai Konceptiója és Cselekvési Programja (2024-2029).

Tisztelt Képviselő-testület!

Orosháza Város Képviselő-testülete 2016. május 30-i ülésén a 160/2016. (V.30.) K.t. határozatában döntött először az Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermekjogi Konceptiójának elkészítéséről és annak Képviselő-testület elé történő terjesztéséről.

Az új koncepció elkészítése alapul vette az korábbi évek koncepcióiban foglaltakat, a törvényi előírásokat és helyi szabályozásokat. Az anyagot a témában érintettek fiatalok és szakemberek véleményének figyelembevételével készítettük. A koncepcióban bemutatásra kerülnek az ifjúsági felmérés eredményei és a hozzá kapcsolódó helyzetelemzés, valamint a 2024-ben készített Békés Vármegyei Ifjúságkutatás tapasztalatai.

Az így elkészült dokumentum – amely a határozat mellékletét képezi – lefekteti a helyi ifjúságpolitika helyzetét, céljait, irányvonalát és azokat az alapelveket, amelyeket a különböző fejlesztések során szem előtt kell tartani. Rendszerezi továbbá azokat az elképzeléseket, amelyek segítenek meghatározni a városban élő fiatalokhoz való viszonyulást, illetve szerepüket a város életében. Célja, a hozzá kapcsolódó cselekvési programban lefektetett javaslatok és intézkedések mentén az orosházi fiatalokban tudatosodjon, hogy beleszólhatnak a város életébe, az őket érintő kérdésekbe, lehet saját véleményük és ötletük, amely meghallgatásra talál.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására és az alábbi határozati javaslat elfogadására!

Határozati javaslat:

Orosháza Város Önkormányzat Képviselő-testülete

1) elfogadja – a határozat mellékletét képező – 2024-2029. időszakra vonatkozó Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermekjogi Konceptióját és Cselekvési Programját,

2) lehetőségeihez mérten támogatja a koncepció cselekvési tervében lefektetett intézkedések megtételét Orosháza Város Önkormányzata éves költségvetésének terhére.

Végrehajtásért felelős: Simon Petra ifjúsági referens a koncepcióba foglalt feladatok feladatkörükben történő végrehajtásáért
Godár Andrea osztályvezető a koncepcióban és a

cselekvési tervben foglalt feladatok költségvetési
fedezetének rendelkezésre bocsátásáért

Határidő: azonnal

Orosháza, 2024. 08. 05.

Dávid Zoltán
polgármester

Orosháza Város Gyermekjogi, Ifjúságpolitikai Konceptiója
és Cselekvési Programja
2024-2029

2024.

Tartalom

1. Bevezetés.....	4
2. A koncepcióról általában.....	5
2.1 A koncepció célja.....	5
2.2. Alapelvek.....	6
2.2.1 Általános alapelvek.....	6
2.2.2 Konkrét alapelvek meghatározása.....	7
2.3 Alapértékek.....	8
2.4 A koncepció célcsoportja.....	8
2.5 A jogszabályi háttér bemutatása.....	9
2.6 Stratégiai környezet bemutatása.....	10
2.6.1 A stratégia illeszkedése már meglévő fejlesztési dokumentumokhoz.....	11
2.6.2 A stratégia illeszkedése helyi stratégiai és települési dokumentumokhoz.....	11
3. Előzmények.....	12
4. Helyzetelemzés.....	13
4.1 Demográfiai adatok.....	13
4.2 Foglalkoztatási aktivitás.....	16
4.3 Nevelés-oktatás-képzés.....	17
4.3.1 Bölcsődei gondozás és óvodai ellátás.....	17
4.3.2 Alap- és középfokú nevelés-oktatás.....	19
4.3.3 Felsőoktatás.....	21
4.3.4 Oktatási Kerekasztal.....	21
4.3.5 Tehetségbarát Önkormányzat Díj.....	22
4.4 Esélyegyenlőség, érdekérvényesítés.....	22
4.5 Pályaválasztás- munkavállalás.....	24
4.6 Egészségügyi, szociális és mentálhigiénés ellátás.....	25
4.6.1 Egészségügyi ellátás.....	25
4.6.2 Szociális Ellátás	26
5. Ifjúsági helyzetkép.....	40
5.1 A helyzetelemzés háttere.....	40
5.2 A települési ifjúsági munka állapota, kihívásai, a helyzetelemzés módszertana.....	40
5.3 Az on-line csoportos interjúk elemzése.....	40

5.4 A kérdőíves felmérés eredményei.....	45
5.5 A WorldCafé és a Diáksparlament eredményei.....	56
5.5.1 Részvétel.....	56
5.5.2 Közösségi aktivitás.....	56
5.5.3 Közösségi terek.....	58
5.5.4 Oktatás és munka.....	58
5.5.5 Szabadidő.....	61
5.5.6 Mentális egészség.....	61
6. Békés Vármegyei Ifjúságkutatás 2024.....	63
6.1 Minta és módszer.....	63
6.2 A kutatás eredményeinek összegzése.....	63
7. Azonosított problématerületek.....	64
8. Célok az azonosított problématerületek vonatkozásában.....	65
9. Eszközök.....	66
10. Cselekvési terv.....	67
11. Felhasznált források.....	82

*Ne csüggedj, hisz ifjú vagy,
S minden elérhető,
Ha van benned bátorság,
Remény, s szeretni erő.
(J. W. Goethe)*

1. BEVEZETÉS

Orosházán a településvezetés ciklusokon átfelöen elkötelezett a települési ifjúsági munka iránt, ennek köszönhetően mára az ifjúsági munkának évtizedekre visszamenő hagyományai vannak.

A várospolitikai minden lényeges kérdésében érintettnek tekinti a gyermek és a fiatal korosztályt. Szem előtt tarja érdekeiket az őket érintő kérdésekben és a rájuk vonatkozó, velük kapcsolatos döntések meghozatalában. Ezért is hozta létre 1997-ben a Gyermek és Ifjúsági Önkormányzatot, melynek egyik kiemelt feladata javaslatok, vélemények megfogalmazása a Képviselő-testületnek a helyi ifjúságot érintő elképzelésekről, problémákról, feladatokról.

A városvezetés felelősséget érez a felnövekvő generációért, fontosnak tartja megismerni a korosztályok jellemzőit, elvárásait, érdekeit és próbál minél jobb feltételeket biztosítani számukra az életük különböző területein. Ha odafigyelünk arra, hogy a gyerekeknek jó gyerekkoruk legyen, akkor olyan felnőtt társadalomban fogunk élni, amelyben az emberek alapvetően jól vannak. Mi alapján mondhatjuk azt, hogy egy gyereknek elég jó a gyerekkora? A UNICEF Innocenti kutatóintézet szerint alapvetően három kérdésre kell választ adni: biztosított-e gyerek mentális egészsége, fizikai jólléte, és hozzájut-e megfelelő oktatáshoz és képességfejlesztéshez. A boldog gyerekkort pedig (legalábbis a kutatók szerint) ezeken túl a jó társas kapcsolatok és barátságok, a bántalmazástól és erőszaktól való védelem, a megfelelő anyagi erőforrások, valamint az egészségügyi, szociális és egyéb szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosíthatja. A városvezetés a rendelkezésére álló eszközökkel szeretné elérni, hogy erre minden, a településen élő gyermeknek és fiatalnak esélye legyen.

Orosháza Város Önkormányzata alapul véve a törvényi előírásokat, a helyi szabályzásokat, rendeleteket a lehető leghatékonyabban próbál dolgozni azért, hogy az itt élő gyermekek és fiatalok számára minél magasabb életszínvonalat biztosítson, megtalálja azokat a megoldásokat a legégetőbb problémákra, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a fiatal generáció a jövőjét is Orosházán képzelje el. Amennyiben szeretnénk, hogy az itt élő fiatalok a

településen maradjanak, itt alapítsanak családot, meg kell teremtenünk a megfelelő feltételeket hozzá.

Ennek érdekében az új koncepció megalkotása előtt kíváncsiak voltunk a fiatalok és a témában érintett szakemberek véleményére. Bemutatásra kerülnek az Erzsébet Ifjúsági Alap Nonprofit Kft. az EFOP-1.2.3-VEKOP-2015-00001 projekt keretében ifjúsági stratégia készítés támogatásához intézett felhívásán elnyert ifjúsági felmérés eredményei, a hozzájuk kapcsolódó helyzetelemzés, valamint a 2024-ben készített Békés Vármegyei Ifjúságkutatás tapasztalatai.

2. A KONCEPCIÓRÓL ÁLTALÁBAN

A globális kihívásokat is figyelembe véve, de elsősorban, a helyi szükségletekre fókuszálva kezdtük meg- a helyi fiatalok bevonásával- a koncepció megalkotását. Az alapokat mindazok a helyben is megfigyelhető jelenségek, kihívások jelentették, melyek sok más településen is jelen vannak Magyarországon.

Ellentmondás például, hogy a fiatalok egy része elköltözik a településről, akár külföldre is, mert helyben nem találják meg a vágyott lehetőségeiket. Ugyanakkor tapasztalat az is, hogy az iskoláskorú fiatalok jó része nem él a település által biztosított alternatívákkal, nem ismerik azokat (például az ifjúsági közösségi tereket), valamint sok esetben csekély látogatottságúak a kifejezetten az ifjúság érdeklődési körét figyelembe véve szervezett programok.

Az elkészítés során kiemelt szerepet kapott, hogy a fiatalok életére meghatározó hatást gyakorló jelenségek mélyebb okait feltárjuk, ugyanakkor olyan közös gondolkodási és tervezési folyamatot kezdeményezzünk, amelynek eredményeként a fiatalok igényeiket, változtatási és fejlesztési javaslataikat a település vezetői számára vázolni tudják.

2.1 A koncepció célja

A koncepció célja, hogy meghatározza a gyermek és ifjúságpolitika helyi prioritásait:

- az önkormányzat felelősségvállalásának területeit, azokat az elveket, melyeket a szolgáltatások, tevékenységek fejlesztése során érvényesíteni kell,
- teret biztosítson a gyermekeket és az ifjúságot érintő projektek, fejlesztések megvalósításának,

- elősegítse a gyermekkel és az ifjúsággal a hosszú távú célokat szem előtt tartó foglalkozást, a problémáik komplex kezelését,
- keretet biztosítson az érintett társadalmi szereplőkkel való együttműködéshez,
- a prioritások kijelölésével hozzájáruljon a rendelkezésre álló források hatékonyabb felhasználásához.

Az Önkormányzat az ifjúsági koncepció megalkotásával hozzá kíván járulni az Orosházán élő fiatalok önállóvá válásának segítéséhez, társadalmi integrációjuk megvalósulásához. Lehetőségeivel és erőforrásaival támogatni kívánja a fiatalokat és közösségeiket abban, hogy képessé váljanak egyéni és közösségi szinten a társadalmi kihívásoknak megfelelni. Segítséget kíván nyújtani a hátrányos helyzetű fiatalok életésélyeinek növeléséhez, társadalmi integrációjának megteremtéséhez.

Orosháza Város Önkormányzatának további célja, hogy közvetlenül, intézményein és más szervezetein keresztül, együttműködve a városban működő más szervezetekkel, intézményekkel, civil közösségekkel szoros kapcsolatot fenntartva olyan társadalmi és gazdasági környezetet teremtsen, ahol az Orosházán élő, tanuló, dolgozó fiatalok - életkezdésük támogatásával, érdekérvényesítő képességük fejlesztésével, értelmes szabadidő eltöltésük feltételeinek megteremtésével - otthon érzik magukat és megfelelő életszínvonalat alakítsanak ki saját részükre.

Biztosítani kell, hogy minél több fiatal Orosházán tanulhasson: itt szerezhessen érettségit, sajátítson el szakmát. Az érettségi után a tehetséges fiatalok elkerülnek a városból és egyetemen, főiskolán szereznek diplomát, illetve a megfelelő intézményekben szakképesítést. E képesítések megszerzését követően cél, hogy közülük minél többen térjenek vissza a településre (munkahelyek, lakhatási lehetőségek biztosítása, szolgáltatások bővítése). A tanulmányaik befejezése után a városban maradók dolgozni kezdenek, családot alapítanak. Rájuk szintén igaz: itt is munkahelyet, illetve lakhatási lehetőséget, gyermekeik részére intézményi szolgáltatásokat kell biztosítani, továbbá minél több olyan szolgáltatást, ami a mindennapokhoz szükséges.

2.2. Alapelvek

2.2.1 Általános alapelvek

Az ifjúságról való gondolkodás alapja, hogy a fiatalokat, mint összetett célcsoportot tekinti, az őket érintő kérdésekbe bevonja képviselőiket és a döntéshozatalból sem hagyja ki

érdekképviselői szerveiket. Azon feladatokat, igényeket, melyeket az ifjúság önszervező módon meg tud oldani, ne az önkormányzati intézményrendszer lássa el, hanem az csupán a hozzájuk szükséges feltételeket biztosítsa.

Az ifjúsági koncepció egységes szemléletű dokumentum, melyben a fejlesztésekre és cselekvésekre vonatkozó alapelvek kerülnek rögzítésre. A hangsúlyt az ifjúság önszerveződésének elősegítésére, az értelmes szabadidőtöltés feltételeinek biztosítására helyezi, ezt prevencióként, megelőzésként kiemelt fontosságúnak tartja; prioritásként kezeli a fiatalok bűnözés megelőzését, csökkentését.

Arra irányul, hogy a város megfelelő környezeti feltételeket teremtsen a fiatal korosztály számára, ahol otthonosan érezhetik magukat, kiszámíthatók életviszonyaik, problémák esetén szakértő segítséget találnak azok megoldásához, és ahol felkészülhetnek a felnőtt életre.

Az Önkormányzat épít a hatályos önkormányzati koncepciókban foglaltakra, a városi általános iskolák és a középiskolák tanterveinek, diákönkormányzatainak együttműködésére, civil szervezetek, illetve korosztályi szervezetek és csoportok támogatására. Fontos egy ifjúsági feladattal megbízott állandó szakember foglalkoztatása, akinek a koncepcióban megjelölt célok, feladatok koordinálása a feladata. Segítenie kell az önkormányzat, az intézmények, a civil szervezetek és ifjúsági önszerveződések munkáját, összekötő kapocsként kell részt vennie a mindennapi munkában.

A Cselekvési tervben a célok megfogalmazásakor, a feladatok vállalásában a Koncepció reális, a város teljesítőképességével összhangban lévő mértéket határozzon meg, a finanszírozhatóság érdekében használjon ki minden lehetséges pályázati forrást.

2.2.2 Konkrét alapelvek meghatározása

- Az ifjúsági korosztály életminőségének javítása.
- Az egészséges testi-lelki-értelmi fejlődés biztosítása.
- Védelem az erkölcsi és fizikai veszélyektől, valamint a hátrányos megkülönböztetésektől, az esélyegyenlőség megteremtése.
- Az ifjúsági közösségi szerveződés, a közösségek megerősödésének támogatása, a működéshez szükséges infrastruktúra biztosítása.
- A fiatalok segítése egyéni és kollektív jogaik érvényesítése érdekében.
- Az információs társadalom lehetőségeihez való hozzájutás elősegítése.

- Az önálló életre való felkészülés, a pályakezdés, az otthonteremtés lehetőségének támogatása.

2.3 Alapértékek

Orosháza Város Önkormányzata felelősen gondol a városban élő, és itt felnövekvő fiatalokra, feladatának tekinti az új nemzedékek felnőtté válásának támogatását, életük kiteljesítésének segítségét. Ezen feladatait az alábbi értékekre alapozva látja el:

- a *generációk egymás iránt érzett felelős gondolkodása, felelősségtudata, felelősségvállalása;*
- a *helyi közösség értékeinek elfogadása, ápolása, továbbörökítése;*
- a *másság elfogadása;*
- *esélyegyenlőség biztosítása;*
- *demokratikus társadalmi viszonyok;*
- a *tanulás*, mint lehetőség, mint jog és kötelesség - és mint a társadalmi integráció eszközének szem előtt tartása;
- *összhang megteremtése* más átfogóbb stratégiákkal, koncepciókkal és ágazati koncepciókkal.

2.4 A koncepció célcsoportja

A koncepció elsődleges célcsoportja az orosházi lakhelyű gyermek, ifjúsági és fiatal felnőtt korosztály, valamint a város oktatási intézményeiben tanuló fiatalok. Foglalkozik a 14 év alattiak helyzetével is, de elsősorban a 14-30 évesek lehetőségeit próbálja bővíteni a város életében. A Nemzeti Ifjúsági Stratégia az ifjúságpolitika elsődleges célcsoportjának is ezt a korosztályt tekinti, mert a kutatások tényadatai, a hazai és nemzetközi gyakorlat jól mutatják, hogy a fiatalok napjainkban egyre később lesznek a munkaerőpiac szereplői, és később alapítanak családot, váltogatják a munkával és tanulással töltött időszakokat. Egyéni életútjaik sokkal változatosabbak, mint valaha – életük során egyre később válnak teljesen önállóvá.¹ A legújabb ifjúságkutatások eredményei alátámasztják a mindennapok tapasztalatait: manapság egyre nehezebb csupán életkor alapján meghatározni egy fiatal fejlődéslélektani, pszichés vagy társas fejlettségének szintjét, valamint ez alapján korcsoporthoz kötődő „címkével” illetni őket (például gyermek, serdülő, fiatal felnőtt). Ennek okai elsősorban generációs sajátosságokkal magyarázhatóak, ilyenek például a késői önállósodás (posztadoleszcencia) vagy a szexuális élet korai elkezdése.

¹ Ez az időhorizont a kb. 8–12 évesektől a kb. 25–30 évesekig tartozókat sorolja az ifjúsági korosztályok tagjai közé (a nemzetközi és hazai jogi gyakorlat a gyermekkort 0–18 év kor között határozza meg).

A másodlagos célcsoport a támogató szervezetek, intézmények és szakemberek alkotják, akikre partnerként számít az önkormányzat a tervezés és a végrehajtás fázisaiban.

2.5 A jogszabályi háttér bemutatása

Az önkormányzati ifjúságpolitika legmagasabb szintű jogforrása Magyarország Alaptörvénye, amely Nemzeti Hitvallásában kimondja, hogy „Bízunk a közösen alakított jövőben, a fiatal nemzedékek elhivatottságában. Hisszük, hogy gyermekeink és unokáink tehetségükkel, kitartásukkal és lelkierejükkel ismét nagygyá teszik Magyarországot.” A XVI. cikk (1) bekezdése értelmében: „Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz.”²

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény meghatározza az önkormányzat ifjúsággal kapcsolatos főbb feladatait. A 13. § (1) bekezdés 15. pont értelmében a helyi önkormányzatok feladata a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében a sport és ifjúsági ügyek.³

Főbb az ifjúságot érintő jogszabályi háttér:

- 1998. évi LXXXIV. törvény - A családok támogatásáról
- 1991. évi LXIV. törvény - A Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről
- 1997. évi XXXI. törvény - A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről
- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról
- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
- 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 2012. évi CXXXIV. törvény a fiatalkorúak dohányzásának visszaszorításáról és a dohánytermékek kiskereskedelméről
- 2015. évi CXXIII. törvény - Az egészségügyi alapellátásról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról

² <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv>

³ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100189.tv>

Találkozhatunk olyan ifjúságot érintő nemzetközi egyezményrel is melyek beépültek a hazai jogrendszerbe.

Ilyen nemzetközi rendelkezések például:

- Európai Szociális Karta
- Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata
- Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya
- Európai Bizottság Fehér könyve

2.6 Stratégiai környezet bemutatása

2.6.1 A stratégia illeszkedése már meglévő fejlesztési dokumentumokhoz

Az **Európai Ifjúsági Párbeszéd** 6. ciklusának eredményeként meghatározták azokat a célkitűzéseket, amelyek mentén a tagállamok fiataljai tevékenykedni szeretnének, hozzájárulva ezzel a 2019-2027 közötti időszak stratégiájának megalkotásához. E célokban többek között kiemelt szerepe van az ifjúsági párbeszédnek - érdekképviselőnek, a vidéki fiatalok előmozdításának, a mentális egészségnek, a tanulás és munkavállalás minőségi támogatásának, a környezettudatos gondolkodásnak, valamint az ifjúsági szervezetek munkáját segítő programoknak.⁴

A **Nemzeti Ifjúsági Stratégia** 2009-2024 időszakra vonatkozóan fogalmazza meg, hogy az államnak érdeke és felelőssége is, hogy az elkövetkező nemzedék képessé váljon a társadalom teljes körű tagjává válni, és a későbbi társadalmat alakítani. Ezért a dokumentum legfőbb céljaként a következőt határozta meg: „Az ifjúságban rejlő erőforrások kibontásának és a korosztályok társadalmi integrációjának elősegítése.”⁵ Ezt a célt három fejlesztési területen keresztül kívánja megvalósítani. A társadalmi integráció támogatásával, vagyis a családalapítás, a munkavállalás lehetőségeinek, valamint az esélyegyenlőség megteremtésével; az ifjúsági közösségek segítségével, amelyben megjelenik a tanulás, a kultúra és szabadidős tevékenységek, valamint a társadalmi részvételt erősítő platformok; és ezt átívelendő a szakmai háttér biztosításával, azaz a szakmai szolgáltatások, szervezetek, a források és a jogszabályi környezet struktúrájának kialakításával.

⁴ https://youth.europa.eu/get-involved/eu-youth-dialogue/previous-eu-youth-dialogue-consultations_hu

⁵ <https://emmiugyfelszolgalat.gov.hu/ifjusagugy/nemzeti-ifjusagi/nemzeti-ifjusagi-strategia>

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032) egyszerre irányul arra, hogy a gyermekek életfeltételei jobbak legyenek, és hogy a gyermekekkel foglalkozó, nekik szolgáltatásokat nyújtó intézmények javuljanak, korszerűsödjenek.⁶

A Stratégia a következő fejlesztési területeket határozza meg:

- Foglalkoztatás, munkaerő-piaci helyzet javítása,
- A gyermekes családok anyagi helyzetének javítását szolgáló ellátások fejlesztése,
- Lakás, lakhatás feltételeinek, minőségének, biztonságának javítása,
- A képességek kibontakoztatását, a sikeres iskolai pályafutást segítő intézmények és szolgáltatások fejlesztése, a szegregáció csökkentése,
- Gyermekes családokat célzó személyes szolgáltatások és szakellátások fejlesztése,
- Egészségesebb gyermekkor biztosítása.

2.6.2 A stratégia illeszkedése helyi stratégiai és települési dokumentumokhoz

Orosháza Város Önkormányzata által elfogadott ágazati és szakmai koncepciók, stratégiai tervek:

A 2016-ban elfogadott **Településfejlesztési Koncepció** 2030-ra céljául tűzte ki Orosháza társadalmának nyitottabbá, érdeklődőbbé, a régi és új értékek iránt fogékonyabbá tételét. Megjelenik továbbá a dokumentumban, hogy az itt felnövő fiatal felnőttek többnyire helyben keresik a boldogulást és alapítanak családot, mert sok szálon érzelmileg kötődnek a városhoz. Fontosnak tartják itteni gyökereiket és a jól ismert és támogató társadalmi közegért cserébe elfogadják a távolabbinál szerényebb hazai, helyi lehetőségeket.

A **Helyi Esélyegyenlőség Program** (2023-2028) fiatalokat érintő soraiban szintén megemlíti Orosházát, mint előregedő település, megjelennek a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok, az egészséges életmód kialakítását és a szabadidő hasznos eltöltését támogató irányok.

Gazdaságfejlesztési Programban (2020-2025) megjelenik, hogy a népességmegtartás egyik fontos eszköze a humán közszolgáltatások fejlesztése, a népesség fiatalítása. A munkahelyteremtés mellett a megfelelő szociális háló nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a fiatal párok, családok Orosházán maradjanak, illetve, hogy a járásból vagy a megyéből Orosházára költözzenek. A város népességmegtartó képességének fejlesztése, erősítése kívánatos, olyan

⁶ <https://mindengyerek.hu/legyen-jobb-a-gyermekeknek-nemzeti-strategia/>

körülményeket (lakás, közmű, otthonos településkép, hagyományápolás) kell teremteni, ami az itt élőket is marasztalja és másokra is vonzó hatást gyakorol.

A **Szociális Szolgáltatástervezési Konceptióban** megfogalmazásra került, hogy a családok életkörülményeinek alakulását, közérzetét, szociális helyzetét meghatározza, tudnak-e lakóhelyükön olyan gyermekellátást igénybe venni, amely elősegíti a munka világába történő visszatérést, képzésen való részvételt, idős hozzátartozó ápolását stb. Orosháza számára elérendő jövőkép, hogy a társadalmi integráció és kohézió erősödésével békés, nyugodt város legyen minden itt lakó számára. Az „élhető város” víziója kedvező változást hoz a demográfiai mutatókban. A letelepedő és családalapító fiatalok nem csak a saját jövőjüket, hanem a város jövőjét is építik.

A képviselő-testület a célcsoportot érintően az alábbi rendeleteket alkotta meg:

7/2016. (IV.14.) Ör. számú rendelet az Orosházi Kistérség Többcélú Társulása fenntartásában működő intézmény által nyújtott szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokról

17/2022. (IX.29.) Ör. számú rendelet a pénzügyi és természetbeni szociális ellátásokról

16/2006 (IX.15.) Ör. számú rendelet az önkormányzati lakások és helyiségek bérletéről és elidegenítéséről

15/2004. (IV.24.) Ör. számú rendelet az Önkormányzat testnevelési és sportfeladatairól

9/2016 (IV.29.) Ör. a gyermekek ellátásáról

3. ELŐZMÉNYEK

Orosháza Város az ifjúságpolitikai célok megvalósításához koncepciót készít, amely figyelembe veszi a helyi ifjúság igényeit és elvárásait. A koncepciót folyamatosan felülvizsgálja, aktualizálja és alakítja a kor elvárásainak, illetve a helyi adottságoknak, anyagi lehetőségeinek és a törvényi változásoknak megfelelően.

Az előző koncepció a 2017-2022-es időszakot ölelte fel, helyzetfelmérésre alapozva meghatározta az elérendő célokat és a feladatokat.

A koncepció és a hozzá kapcsolódó Cselekvési terv megvalósulásában, a folyamatok alakulásában nem elhanyagolható szerep jutott a koronavírus járványnak, valamint a gazdasági helyzet változásának.

Orosháza Város Ifjúságpolitikai és Gyermekjogi Koncepciója (2017-2022) Cselekvési tervének megvalósult elemei:

1. Az ifjúsági polgármester részvétele Orosháza Város Önkormányzatának testületi ülésein.
2. Tematikus tréning lebonyolítása az iskolákban (5. és 9. évfolyamon), majd külső helyszínen.
3. Ifjúsági Kerekasztal működése.
4. DÖK találkozók évente.
5. Ifjúsági cserék lebonyolítása az Erasmus+ pályázatok keretében 2017-ben, 2019-ben, 2023-ban Olaszországban, valamint Portugáliában.
6. Sikerklub megvalósítása 5 alkalommal.
7. Ifjúsági pályázat kiírása (Amit csak akarsz – Orosházán), melynek keretében rendezvények megvalósítása: futóverseny, akadályfutás, városi túraverseny, hangszersimogató és triál verseny.

A koncepció megújításhoz figyelembe vettük a gyermek-és ifjúsági ágazattal foglalkozó szakterületek, intézmények és szakemberek véleményét és tapasztalatait.

4. HELYZETELEMZÉS

4.1 Demográfiai adatok

Az ifjúság helyzetének megítélésakor figyelembe kell venni a társadalmi és demográfiai folyamatokat. A demográfiai viszonyok átalakultak: a fejlett országokban az alacsonyabb születési ráták és az élettartam növekedésének köszönhetően a társadalmak előregedése tapasztalható. Hazánkban a 14 évesek és annál fiatalabbak száma 1980 óta több mint egyharmadával csökkent. Ez nem magyar sajátosság, az Európai Unióban 2000 és 2020 között a 65 és 90 év közötti korosztály aránya az össznépeségben belül 16 %-ról 21 %-ra emelkedik, míg a 15 és 24 év közötti korosztályé 11 %-ra esik vissza.

1. számú táblázat: Orosháza lakónépességének száma az év végén

Orosháza lakónépességének száma az év végén		
Év	Fő	Változás
2017	27 492	bázis év
2018	27 236	99,07%
2019	26 874	98,67%
2020	26 528	98,71%
2021	26 157	98,60%

2022	25 472	97,38%
------	--------	--------

(Forrás: KSH)

Orosháza lakónépessége⁷ a korábbi időszakhoz hasonlóan fogyatkozó tendenciát mutat, melyet az alábbi táblázat szemléltet. A lakónépesség száma 2017-ben 27.492 fő volt, míg 2022-ben 25.472 fő élt városunkban, így pontosan 2020 fővel csökkent a lakosok száma az elmúlt öt év tekintetében.

2. számú táblázat: Az állandó népességben belül a gyermek korosztály aránya

	2021.01.01.	2022.01.01.	2023.01.01.
Allandó népesség	26 881 fő	27 204 fő	26 788 fő
Ebből gyermek korosztály (0-18 év)	4535 fő	4461 fő	4362 fő
Gyermek korosztály aránya	16,87 %	16,40%	16,28%

(Forrás: Orosházi Polgármesteri Hivatal)

Az Orosházi Polgármesteri Hivatal adatszolgáltatása alapján 2024. júniusi 1-én a gyermek- és ifjúsági korosztály (0-30 éves korúak 7762 fő) a város összlakosságának a 27,88 %-át teszi ki. Ez az arány, ahogy városunk népessége is, folyamatosan csökken. Ez hosszú távon a társadalom elöregedéséhez vezet. Az elöregedés mértékének mutatója az öregedési index. Orosháza városára vonatkozóan a KSH adatait az alábbi táblázat foglalja össze.

3. számú táblázat: Öregedési index

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2017	6 033	3 641	165,70%
2018	6 107	3 700	165,05%
2019	6 254	3 607	173,39%
2020	6 371	3 526	180,69%
2021	6 404	3 498	183,08%
2022	6 430	3 429	187,52%

⁷ Lakónépesség: az adott területen ténylegesen élő, jelenlévő népesség.

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alatti személyre hány 65 év feletti személy jut. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiiek vannak többen és a település elöregedő. Ez figyelhető meg településünk esetében is.

4. számú táblázat: Természetes szaporodás

Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2017	-8,68
2018	-8,11
2019	-8,39
2020	-9,48
2021	-11,35
2022	-8,55

(Forrás: TeIR, KSH-TSTAR)

Az elöregedést támasztja alá évente az élveszületések és halálozások számából megállapított *negatív* természetes szaporodási mutató.

Bár a családalapítási minták megváltoztak, a házassági kedv ingadozó - többnyire inkább csökkenő-, a képet árnyalja, hogy átalakulóban vannak a társadalmi együttélés keretei, számos egyéb, alternatív családmódel jellemző, például – más országokhoz hasonlóan – Magyarországon is hangsúlyosabbá váltak az élettársi kapcsolatok, mozaikcsaládok stb.

5. számú táblázat: Házasságkötések száma

Év	2020	2021	2022	2023
Házasságkötés db	195	190	171	180

(Forrás: Orosházi Polgármesteri Hivatal)

A demográfiai folyamatok adataiból összefoglalásképpen levonható az a következtetés, hogy az élveszületések számának alacsony volta az alapvető oka a lakosság fogyásának és

előregedésének. Azonban az ebből fakadó szociológiai következtetések levonása nem célszerű, hiszen az új generációs mutatók szerint a fiatalok a hosszabb ideig tartó együttélést preferálják, gyermekvállalás nélkül.

Ugyanakkor a migráció sem hagyható figyelmen kívül, ami ugyancsak negatív eredményt hoz. A várost elhagyó népesség ugyanis inkább a fiatalabbak és az aktív korúak köréből kerül ki, az időseket általában nem jellemzi a város elhagyása. A városból elköltöző 19 év alattiak általában ideiglenes jelleggel, tanulási szándékkal távoznak. Az útra kelő 20-29 éves korosztály általában a visszatérés szándéka nélkül változtat állandó lakóhelyet a jobb megélhetés reményében.

4.2 Foglalkoztatási aktivitás

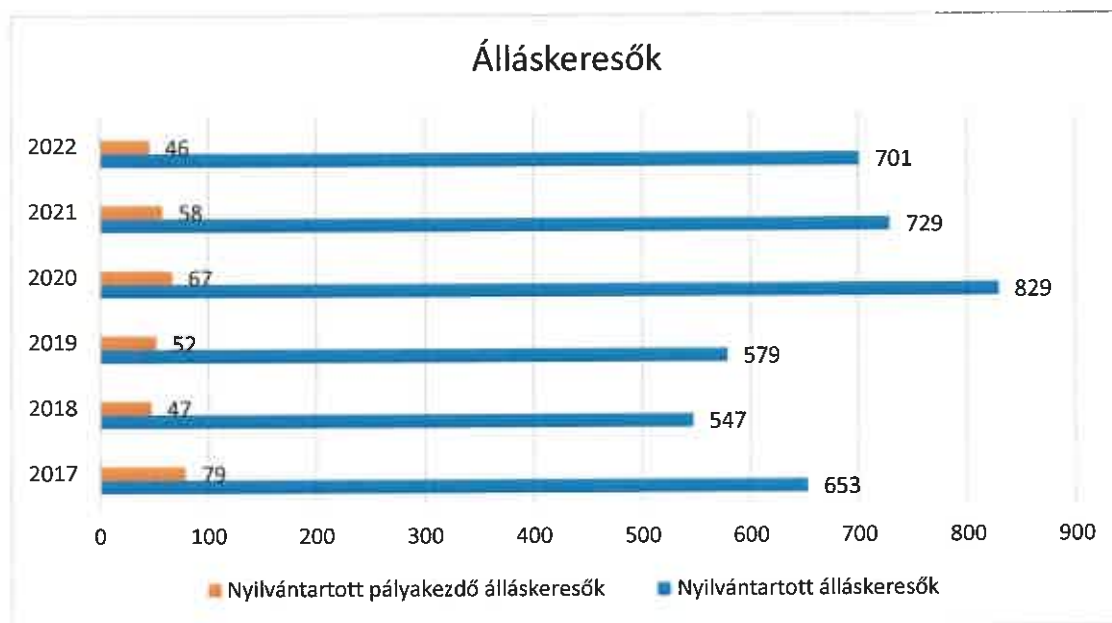
A fiatalok megtartása, az idevándorlók számának növelése lehetetlen a stabil munkaerőpiac és a kedvező foglalkoztatási környezet megléte nélkül.

A korosztályok vonatkozásában a fiatalabb álláskeresők (20-30 éves) száma csökkent, a 20 év alattiaknál 38 főről 24-re, a 21-25 éves korosztálynál 95 főről 70 főre, míg a 31-35 éveseknél az elmúlt 5 évben 20 fővel nőtt az arány.

6. számú táblázat: Nyilvántartott álláskeresők száma

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	Fő összesen	653	547	579	829	729	701
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	38	21	30	38	31	24
	%	5,82%	3,84%	5,18%	4,58%	4,25%	3,42%
21-25 év (TS 038)	Fő	95	68	79	77	67	70
	%	14,55%	12,43%	13,64%	9,29%	9,19%	9,99%
26-30 év (TS 039)	Fő	71	59	64	95	66	69
	%	10,87%	10,79%	11,05%	11,46%	9,05%	9,84%

A 25 év alatti nyilvántartott álláskereső fiatalok foglalkoztatását, a munkaerő-piacra történő átmenet megkönnyítését célzó képzések tekintetében megállapítható, hogy a munkaerő-piaci képzésbe történő bekapcsolásukra minden évben sor került. A pályakezdők, fiatalok kiemelt hátrányos helyzetű csoportként van definiálva az Unióban és Magyarországon egyaránt.

A pályakezdő álláskeresők száma az elmúlt 6 évet vizsgálva csökkent, miközben a regisztráltak száma nőtt. 2017-ben 79 főt tartottak nyilván pályakezdőként, míg 2022-ben 46 főre csökkent a regisztrált pályakezdők száma.

Az Ifjúsági Garancia Plusz Programok azoknak a 15-29 év közötti fiataloknak a munkához, munkatapasztalathoz vagy piacképes tudáshoz jutását segíti, akik nem tanulnak, nem dolgoznak, emellett álláskeresőként vagy szolgáltatást kérőként nyilvántartásba vételüket kérték a lakóhelyük vagy tartózkodási helyük szerint illetékes járási (fővárosi kerületi) hivatal foglalkoztatási osztályán.

A programba belépő fiatalok személyre szabott segítséget kapnak a munkaerőpiaci helyzetük javításához.⁸

4.3 Nevelés-oktatás-képzés

4.3.1 Bölcsődei gondozás és óvodai ellátás

A 0-3 éves korosztály számára a bölcsődei gondozás biztosított a településen, melynek célja többek között a gyermekek harmonikus fejlődését segíteni fizikai és érzelmi biztonság megteremtésével, motivációs környezet biztosításával, kisgyermeknevelők és gyermektársak felől érkező szeretet és elfogadás segítségével. Orosházán a Kisharang és a Bóbita Bölcsőde önkormányzati fenntartású intézmény, de a városban két magánbölcsőde szolgáltatásai is elérhetők a gyermekek számára.

⁸ https://nfsz.munka.hu/cikk/3817/_Ifjusagi_Garancia_Plusz_GINOP_Plusz41123_

Bölcsődei intézmények adatai 2023-ban:

7. sz. táblázat: Bölcsődében ellátott gyermekek száma
8.

Bölcsődék/Családi Bölcsődék	Az ellátott kisgyermek száma 2023. évben
Kisharang Bölcsőde	121 fő
Bóbita Bölcsőde	42 fő
Lurkó Családi Bölcsőde	19 fő
Lurkó Munkahelyi Bölcsőde	7 fő
Aprajafalva Családi Bölcsőde Hálózat	24 fő

Az ellátási formára nagy igény mutatkozik, Orosháza Város Önkormányzat Bölcsődéi 2023. évben 100 %-os férőhely kihasználással működtek.

A városban Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodája a székhelyen kívül 7 telephellyel biztosít nappali foglalkoztatást a 3-6 éves korosztály számára. Az óvoda pedagógiai programja tartalmaz sajátos helyi feladatokat. A teljesség igénye nélkül ezek az integrált nevelés, idegen nyelv -, úszás -, gyermektorna -, kézműves foglalkozások szervezése.

Az önkormányzati óvodán kívül egyházi és magán óvodák működnek a városban:

- Eötvös József Katolikus Általános Iskola és Óvoda
- Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium
- Forrás Református Óvoda
- Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelést-oktatást Végző Iskola, Szakiskola
- Lurkó Óvoda
- Aprajafalva Óvoda

Az intézményekben kulturált környezetben folyik a nevelő munka, a színvonalas iskola-előkészítő tevékenység. Az óvodák az általános nevelési feladatokon túl számos kulturális, sport és környezetvédelmi programon vesznek részt, sokszor szervezőként is. Ezáltal is hozzájárulnak a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődéséhez, környezettudatos életviteléhez, képességeik kibontakoztatásához.

Óvodai intézmények adatai 2023-ban:

8. sz. táblázat: Óvodába járó gyermekek száma

Óvodák	Létszám (fő)
Orosháza Város Napköziotthonos Óvodája	442 fő
Székács József Evangélikus <u>Óvoda</u> , Általános Iskola	140 fő

és Gimnázium	
Forrás Református Óvoda	79 fő
Eötvös József Katolikus Általános Iskola és Óvoda	78 fő
Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelést-oktatást Végző Iskola, Szakiskola	16 fő
Lurkó Óvoda	41 fő
Aprajafalva Óvoda	23 fő

4.3.2 Alap- és középfokú nevelés-oktatás

Az általános iskolák fő feladata, hogy a tankötelezettséget teljesítse a tanuló. Az iskolák a tehetség kibontakoztatására évek óta emelt szintű oktatást biztosítanak, ugyanakkor a nehezebben haladók részére megszervezik a felzárkóztató foglalkozások különböző formáit. A tehetséges gyermekek fejlesztésére szakköröket biztosítanak. Az iskolák hagyományaihoz kapcsolódó színes, kulturált közösségi rendezvényeket szerveznek. A városban működő általános iskolák közül egy a Békéscsabai Tankerületi Központ, négy egyházi fenntartás alatt áll.

Mindegyik iskola törekszik a felzárkóztatásra, arra, hogy a fejlesztésre szoruló és a valamilyen területen tehetséges gyerek is megkapja a fejlődéséhez szükséges foglalkozást. Ezt szolgálják a fejlesztő foglalkozások, a napközi, tanulószoba, a csoportbontások, a tanórán kívüli foglalkozások, a gazdag szabadidős tevékenységek.

Az egyházi felekezetek a köznevelés törvényben foglaltak szerint szervezik az intézményekben a hittan oktatást.

9. sz. táblázat: Az iskolákban tanuló hátrányos helyzetű gyermekek száma

Iskola	Tanuló létszám	HH /HHH létszám
Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium és Kollégium	605 fő	0
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Székhelyintézménye	369 fő	13 fő
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Czina Sándor Tagintézménye	121 fő	13 fő
Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola Rákócziutcai Tagintézménye	91 fő	38 fő
Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola	512 fő	2 fő
Eötvös József Katolikus Általános Iskola és Óvoda	320 fő	26 fő
Wesley János Gyógypedagógiai Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelés-	107 fő	43 fő

oktatást Végző Iskola, Szakiskola		
Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium	593 fő	18 fő
Gyulai Szakképzési Centrum Kossuth Lajos Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	656 fő	31 fő

A Kossuth Lajos Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium meghatározó szerepet tölt be a város, a térség oktatási, szakképzési rendszerében. A térség sajátosságai, (a térség hátrányos helyzete miatt nagy az elvándorlás, a népesség folyamatosan csökken, munkalehetőségek hiánya, rossz elérhetőségi feltételekre, kedvezőtlen szociális háttér), gazdasági jellemzői, munka-erőpiaci helyzete meghatározza képzési szerkezetet. Elsődleges feladatnak tekintik a munkaerőpiaci igények nyomon követését, megfelelő szakképzett munkaerő biztosítását. A tanulóknak lehetőséget biztosítanak, hogy technikumi, szakképzési, orientációs vagy műhelyiskolai, valamint felnőttképzési formában versenyképes szakismeretre, vállalkozói kompetenciákra tegyenek szert. Mindemellett a többi gyermekkel együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű tanulók iskolai neveléséről, oktatásáról is gondoskodnak. Az Intézményben gyakorlatorientált képzést folytatnak, a diákok többsége duális képzés keretében szakképzési munkaszerződéssel jár gyakorlatra. A város meghatározó vállalataival, hivatalaival évek óta szoros együttműködésben állnak. Az oktatási egység kiemelten fontosnak tartja diákjai környezeti nevelését is, ezért csatlakozott az ökoiskolai hálózathoz, és folytonosan lépéseket tesznek azért, hogy az iskolai élet minden területét átjárja a környezetvédelem.

Az Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium és Kollégium a régió legnagyobb, egyik legeredményesebb és legszínesebb középiskolájává nőtte ki magát. Az „Ifjú Tehetségek” foglalkozásain segítik a nyolcadikos diákok felkészülését a központi felvételi vizsgára. A Kaáli Természettudományos Tehetséggondozó Műhelyben pedig az általános iskolákkal való együttműködés keretein belül hetedikes, nyolcadikos diákok ismerkedhetnek a tudomány világával, illetve az iskolával. Szegedi Tudományegyetem bázisiskolája, mellyel közösen tehetségprogramot működtetnek. A sportegyesületekkel közösen megteremtették a feltételeket a MOB köznevelési típusú sportiskolai programjához, amely 2007 óta működik intézményben. Iskolapolgári jogon jár az internetezés, és tanulók megszerezhetik az Európa-szerte elfogadott ECDL informatikai bizonyítványt, valamint a DSD - német nyelvdiplomát. NYAT és FAT akkreditált angol nyelvvizsga-központokban szakmai nyelvvizsgát is szerezhetnek. Aktív részesei az európai tanár-diák mobilitási programoknak. Pályázatokon keresztül, illetve a

partnerkapcsolataink alapján külföldi tanulmányi ösztöndíjakat is elnyerhetnek tanítványok. A TÁNCICS STÚDIÓ a média rejtelseibe kalauzolja a diákokat, kiváló gyakorló hátteret jelent a szakképzésben. Színes diákélet jellemzi az iskolát, melynek szervezését a diákönkormányzat végzi. A diákság legnagyobb rendezvénye a gólyatábor és gólyaavató, az áprilisi Táncsics Napok rendezvényei.

Az alapfokú művészetoktatás – hangszeres és táncművészeti – feltételei is biztosítottak a településen. A Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolában a zenetanulás iránt érdeklődők számtalan lehetőség közül választhatnak. A táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő tanulók amatőr táncéletbe való bekapcsolódására, a tehetséges tanulók pályára történő felkészítésére. A képző- és iparművészet oktatás célja a tanuló képességeinek fejlesztése a vizuális kultúra területén, a műfaj sajátosságainak megfelelően. A növendékek sokrétű fejlesztése nem számokban és pénzben mérhető, mégis felbecsülhetetlen az értéke, hiszen minden művészeti ággal való foglalkozás tágítja a tudatot, fejleszti a koncentráló és kombinatív készségeket, javítja és harmóniába hozza a mozgásos folyamatokat, önbizalmat ad, önismeretre tanít, segít a tanulási problémák leküzdésében.

Az intézmények a város kulturális életében is tevékenyen részt vesznek (táncgálák, hangversenyek, kórusok, nemzeti ünnepek műsorai).

4.3.3 Felsőoktatás

2004 szeptemberében nyílt meg Orosházán, Gyopárosfürdő vonzáskörzetében a Kodolányi János Egyetem Oktatási Központja. A központban felsőoktatási szakképzés, alapképzés és szakirányú továbbképzés folyik. Az itt folyó képzések közül a hallgatók bölcsészettudományi, gazdaságtudományi és társadalomtudományi képzési területek között választhatnak. 2019. szeptemberében a Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kara, Orosháza városa és a Táncsics Mihály Gimnázium közösen indított gépészmérnök képzést a gimnáziumban államilag támogatott szakon.

4.3.4 Oktatási Kerekasztal

Orosháza Város Képviselő-testülete a nevelést-oktatást a társadalmi tőke megújításának elsődleges szinteként, a településfejlesztés meghatározó elemeként értelmezi. A település

versenyképességének fejlesztését és a társadalmi boldogulás lehetőségét a településen működő köznevelési és szakképzési intézmények együttműködésén keresztül, a kialakított interakciók támogatásával kívánja javítani. Ezért is támogatta a lazább intézményi együttműködések felváltó rendszerszerű együttműködést, az Orosházi Oktatási Kerekasztal (OOKA) létrehozását.

A városban működő Oktatási Kerekasztal alapvető célja, hogy egy asztalhoz ültesse az oktatás, köznevelés és civil élet azon szereplőit, akik az orosházi ifjúsággal foglalkoznak. Alapvetően az iskolai tehetséggondozást, továbbtanulást, tehetségprogramok tervezését, megvalósítását azok koordinációját végzi. Az üléseire meghívást kap Orosháza ifjúsági polgármestere is.

4.3.5 Tehetségbarát Önkormányzat Díj

A Tehetségbarát Önkormányzat 2023 pályázaton elnyert 1.500.000 forint összeget az iskolák, a már működő tehetségprogramjaik támogatására használták fel. Mindegyik támogatott iskolának 210.000 forint keretösszeget biztosított Orosháza Város Önkormányzata, melyből a saját programjukhoz legszükségesebb eszközöket vásárolták meg. Városunkban az alábbi iskolák tehetségműhelyei működnek és kaptak támogatást:

Orosházi Vörösmarty Mihály Általános Iskola

Eötvös József Katolikus Általános iskola és Óvoda

Orosházi Református Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola

Orosházi Táncsics Mihály Gimnázium és Kollégium

Székács József Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium

Gyulai SZC Kossuth Lajos Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium

Orosházi Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola

4.4 Esélyegyenlőség, érdekérvényesítés

Orosháza Város Önkormányzatának Képviselő-testülete új Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban: HEP) 2023-ban fogadta el. Az Önkormányzat a HEP elfogadásával azon szándékát kívánta kifejezni a fogyatékkal élők, gyermekek, időskorúak, aktív korú felnőttek, nők, mélyszegénységben élők, romák tekintetében, hogy aktív segítségnyújtással, az érintett szervezetek bevonásával és közösségi összefogással esélyt teremtsen többek között a foglalkoztatás, lakhatás, az egészségügyi ellátás, az oktatás, nevelés

és a szociális gondoskodás eléréséhez, és az egyenlő bánásmód követelményének teljesüléséhez. A HEP Intézkedési Tervének megvalósításához az Önkormányzat 2024. évi költségvetésében 500 000 forint forrást rendel.

Nagyon fontos, hogy a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a lehető legkorábban óvodába kerüljenek, a hátrányok leküzdése érdekében fejlesztésük mielőbb megkezdődjön. A város valamennyi tagóvodájában a gyermekek egyéni fejlesztését korszerű fejlesztő eszközökkel végzik a szakképzett fejlesztőpedagógusok és pszichológusok. A nevelési, oktatási intézményekben törekedni kell olyan programok szervezésére is, amelyek más kultúrák megismerését, elfogadását segítik. A programok megvalósítási terepei lehetnek: óvodákban a nevelő tevékenység részeként szervezett programok, az iskolákban pedig az osztályfőnöki órák, kulturális rendezvények, melyeken bemutatkozási lehetőséget kapnak az eltérő kultúrák is.

Az akadálymentesítés még nem teljeskörű minden intézményben. Több épületben rámpa került kiépítésre, vagy lift készült a mozgásukban korlátozott személyek részére, de ezek csak részmegoldások. Egyes helyeken mozgáskorlátozott WC kialakításra került, de az épületen belüli átalakítások még nem történtek meg, és az infokommunikációs akadálymentesítés is kialakításra vár.

Orosháza Város Önkormányzat fenntartásában, az Egységes Szociális Központ keretein belül működik a Vadvirág Esély Klub, mely a 16. életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. Az ellátást igénybe vevők számára egyéni fejlesztő programokra épülő gyógypedagógiai foglalkozást is szervez, valamint fejlesztő foglalkoztatást végez. A Klub változatos programokat kínál a fiatalok számára pl. Ability Cafe tábor, állatasszisztált kutyaterápiás programok, kirándulások, színház és mozilátogatások, sportnapok, hidroterápia, bibliaóra, „Ne érte, vele fuss” nap stb., ezzel is segítve társadalmi integrációjukat.

Orosháza Város Önkormányzata kiemelt figyelmet szentel az ifjúság ügyének. Rendszeresen tart diák közmeghallgatást, valamint a képviselő-testületi ülésekre meghívja a mindenkor diákpolgármestert, aki az ifjúságot érintő anyagok esetén véleményezési, javaslattevési joggal rendelkezik. Így biztosítja az önkormányzat az ifjúság közéletbe való bekapcsolódását, aktivitását. Az Gyermekjogi, Ifjúsági Konceptióhoz kapcsolódóan felmérésre kerülnek az

ifjúság igényei, szükségletei, melyeket figyelembe véve alakítja ki a város ifjúságpolitikai céljait és kétévente a Cselekvési tervet.

4.5 Pályaválasztás – munkavállalás

A sikeres pályakezdés meghatározó a fiatalok életében, melyhez hozzájárul a jó pályaválasztás. Ez az időszak lezár egy iskolai periódust, egyben megnyit egy új tanulási szakaszt, ami nagy jelentőséggel bír az egész életre. Fontos a munkaerőpiaci igények, a képzési kínálatok, a munkavállalási feltételek megismertetése. A Békés Vármegyei Kormányhivatal Orosházi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya lehetőséget ad az álláskeresőknél, a pályaválasztás előtt álló fiataloknak és a pályaválasztásra kényszerülő munkanélkülieknek a széleskörű információszerzésre, a tájékoztató jellegű számítógépes programok használatára. Az intézmények minden évben szerveznek pályaválasztási napokat, vagy a külső szereplők által szervezett rendezvényeken vesznek részt. Az állami foglalkoztatási szerv részéről nyújtott szolgáltatás tájékoztatást nyújt a helyben vagy a térségben elérhető foglalkoztatási lehetőségekről, elősegíti az elhelyezkedést, önfoglalkoztatást (vállalkozóvá válást), információt nyújt a térségben elérhető tanulási lehetőségekről, a régió, a megye, valamint a kistérség munkaerőpiaci helyzetéről, a munkaerő-kereslet és -kínálat helyi jellemzőiről, az öntájékoztatói lehetőségekről, a foglalkoztatást elősegítő támogatásokról és szolgáltatásokról, a helyileg elérhető munkaerőpiaci programokról. A Foglalkoztatási Osztály szolgáltatási rendszerében fontos helyet foglal el a munkaerő közvetítés, emellett aktív kapcsolatban állnak a munkaadókkal; a bejelentett állások közül ajánlanak fel munkalehetőséget. A munkahely megtaláláshoz, a tartós foglalkoztatáshoz támogatási formákkal tudnak segíteni.

Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kara és a Gyulai Szakképzési Centrum együttműködésének célja, hogy elősegítsék a Dél-Alföldi régióban élő fiatalok életkilátásainak javítását. Ennek érdekében támogatják a fiatalok szakirányú továbbképzését és a régióban történő elhelyezkedését. A támogatási rendszer kialakításának kezdeti lépéseként egymással összefogva törekszenek a mérnöki életpályamodell további fejlesztésére, a duális partnervállalati kör együttes szélesítésére, valamint ezáltal a képzési szinteken átívelő duális képzés támogatására.

Az Önkormányzat a Bursa Hungarica felsőoktatási önkormányzati ösztöndíjpályázat meghirdetésével igyekszik támogatni a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban történő részvételét az esélyteremtés érdekében.

Az első munkahely megtalálása nem könnyű feladat sem az alacsonyabb iskolai végzettségűek, sem pedig a diplomás pályakezdőknek. A munkatapasztalat hiánya mindkét csoport esetében jelentős hátrány a megfelelő állás keresésekor. Fel kell készíteni a fiatalokat az önmenedzselésre, az önállóságra, a határozott fellépésre, illetve a személyes találkozón előforduló váratlan helyzetekre.

Kiváló terep a fiatalok pályaválasztásának segítésében az önkéntes munka és a közösségi szolgálat (érettségi előfeltétele a köznevelési rendszer érettségit adó nappali képzéseinél). A közösségi szolgálat teljesítésére a program bevezetése óta adnak lehetőséget különböző intézmények, civil szervezetek, egyházak és cégek.

4.6 Egészségügyi, szociális és mentálhigiénés ellátás

4.6.1 Egészségügyi ellátás

Az Önkormányzat praxisjoggal rendelkező háziorvosokkal kötött feladat-ellátási szerződés útján gondoskodik az egészségügyi alapellátásról.

10. számú táblázat: Háziorvosi alapellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett (vegyes) háziiorvosi szolgálatok száma	Csak felnőttek részére szervezett háziiorvosi szolgáltatások száma	Házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma	Fogorvosi szolgálatok száma az alapellátásban
2020	2	10	5	7
2021	2	10	5	7
2022	2	10	5	7
2023	2	10	5	7

(Forrás: Önkormányzati adatok)

Orosháza városa 10 területi védőnői, 2 ifjúsági védőnői, 1 kórházi védőnői státusszal rendelkezik. Az egy védőnőre jutó 0-3 éves korú gyermekek aránya évente közel azonos. Ennek oka a népesedési folyamat lassulása, a gyermekszületések számának visszaesése.

A védőnők a köznevelési intézményekben a tisztasági vizsgálat mellett egészségügyi szűrővizsgálatokat is végeznek, melynek célja az elváltozások korai felismerése, és a további romlásuk megakadályozása.

Orosháza Város Önkormányzata Képviselő-testületének 17/2022. (IX. 29.) önkormányzati rendelete a pénzbeli és természetbeni szociális ellátásokról szabályozza, hogy a polgármester védőoltás települési támogatást nyújt, az Orosháza város közigazgatási területén lakóhellyel rendelkező 0 -18 éves korú gyermekek részére évente két alkalommal az agyhártyagyulladás, a rota vírus, a kullancs által terjesztett agyvelőgyulladás elleni védőoltás költségeihez jövedelmi és vagyoni vizsgálatot követően.

A 2014/2015-ös tanévtől bevezetésre került a HPV elleni védőoltás, melyet a 7. osztályos lányoknak ajánlanak. Amennyiben a törvényes képviselő kéri, ingyenesen is beadható. Ezzel a lehetőséggel a 2023/24-es tanévben 234-ből 161-en éltek, mely 68,8 %-os oltottságot jelent. Az ifjúság életmódja és egészségi állapota gyakran rossz táplálkozási szokásokkal, kevés mozgással jellemezhető, ezzel összefüggésben pedig egyre több a túlsúlyos és valamilyen mozgásszervi elváltozásban szenvedő gyermek, fiatal. A megoldást a prevenció és a problémák idejében történő felismerése jelentheti. A gyermekek és fiatalok egészségének fejlesztése kiemelten fontos, hiszen ebben a korban rögzülnek az egészséggel kapcsolatos szokások, magatartásformák, amelyek a felnőtt korban is jelen vannak. A fiatalokat is érintő népbetegségekről - keringési betegségek, elhízás, cukorbetegség, daganatos, légzőszervi és mozgásszervi betegségek – illetve azok kockázatáról kevés a korosztály információja. Az egészségfejlesztő programok közvetítésében, ismeretterjesztésben nagy szerep hárul az iskolavédőnőkre, iskolaorvosokra, pedagógusokra. Egészségismeretek széles körének készség szintű elsajátításának elősegítése (baleset megelőzés, elsősegélynyújtás, személyi higiéné, a szenvedélybetegség kialakulásához vezető szerek fogyasztásának, valamint a gyermeket, tanulót veszélyeztető bántalmazásának a megelőzése).

4.6.2 Szociális Ellátás

Fiatalok lakhatásának, lakáskörülményei javításának érdekében tett intézkedések

Az Önkormányzat lakás-előtakarékossági szerződés megkötésével bér lakást biztosít, ha pályázat benyújtásakor a pályázó házaspár, vagy élettársi közösségben élő pár egyike sem

töltötte be a 35. életévét, illetve a gyermekét (gyermeküket) egyedül nevelő szülő a pályázat benyújtásakor nem töltötte be a 35. életévét, ha a pályázó(k) nem rendelkeznek beköltözhető lakás, illetve lakóház ingatlan tulajdonnal, résztulajdonnal, és lakás-előtakarékossági szerződést kötöttek pénzintézettel saját maguk javára.

Jövedelmi, vagyoni és szociális helyzetüktől függetlenül kötött lakásbérleti szerződés köthető az önkormányzati rendeletében megjelölt kötelező feladatok ellátása érdekében, a város gazdasági életében fontos szerepet játszó gazdálkodó szervezeteknél, költségvetési szerveknél közérdekű feladat ellátása érdekében foglalkoztatott – főként felsőfokú végzettségű – szakemberek lakhatásának megoldására, valamint az egyesületekkel, szervezetekkel a város kulturális – és sport életében jelentős szerepet betöltő személyek lakhatásának megoldására.

Az Önkormányzat Képviselő-testületének a használt lakás vásárlási támogatásról szóló 10/2016. (V.2.) önkormányzati rendelete alapján, a jogosultak használt lakás vásárlásához, bővítéséhez támogatásban részesülhetnek. A kedvezmény egyszeri, vissza nem térítendő támogatás. Azon Orosháza város közigazgatási területén használt lakást vásárló személyek részére adható, akiknek munkáltatója visszatérítendő vagy vissza nem térítendő lakáscélú támogatást nyújt. A támogatás összege megegyezik a munkáltató által nyújtott támogatás összegével, minimálisan 200 000,- Ft, maximálisan 600 000,- Ft.

A lakáscélú helyi támogatásokról szóló 7/1997. (IV.30.) önkormányzati rendelet értelmében az első lakásszerzőket - ha az igénylők 35. életévüket még nem töltötték be - kamatmentes kölcsön, visszatérítendő támogatás és vissza nem térítendő támogatásban lehet részesíteni, a költségvetési rendeletben megállapított előirányzat mértékéig.

Pénzbeli és természetbeni ellátások, szünidei gyermekétkeztetés, nyári tábor

Az Önkormányzat iskolakezdési támogatást nyújt mindazon 6 és 16 év közötti gyermekek részére, akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév augusztus 1. napján fennáll.

A karácsony előtti időszakban, a családok és a nagykorú jogosultak többletköltségeinek enyhítésére, alapvető és tartós élelmiszereket tartalmazó karácsonyi ajándécsomagot nyújt azon személyeknek, akiknek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága tárgyév december 1. napján fennáll.

Az Önkormányzat étkezési támogatást nyújt azon újszülötteknek, akiknek anyakönyvezésének időpontjában Orosházán bejelentett lakóhelyük van. A támogatás összege 2023. július 1-től 40 000 Ft, melynek átadására ünnepélyes keretek között kerül sor.

A szünidei gyermekétkeztetés keretében a törvényes képviselő, illetve a fiatal felnőtt jogosult kérelmére a déli meleg étel ingyenesen igényelhető. Valamennyi tanítási szünetre megszervezésre kerül a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek étkeztetésére vonatkozóan. Orosházán képviselő-testületi döntés alapján az ingyenes szünidei gyermekétkeztetés kiterjesztésre került, azon gyermekek részére is, akik kizárólag rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak. Mindezt az Önkormányzat saját költségvetési forrásai terhére biztosítja. A napi egyszeri meleg étel átvételének helyszínét az igénylők lakóhelyéhez közeli intézmények rendelkezésre állásával biztosítja. Kiscsákóra és Orosháza Város közigazgatási területén lévő egyes tanyavilágot is beleértve, a tanyagondnokok és a Polgármesteri Hivatal dolgozói szállítják ki a gyermekek ebédjét. Az igénybevételt az alábbi mutatók jellemzik:

11. sz. táblázat: Szünidei gyermekétkeztetésben részt vevő gyermekek száma

Megnevezés	Szünidei étkezést igénybe vevő gyermekek száma (fő)			
	2020	2021	2022	2023
Tavaszi szünet	108	84	22	35
Nyári szünet	294	208	198	165
Őszi szünet	99	112	-	30
Téli szünet	265	99	99	143

(Forrás: Önkormányzati adatok)

A nyári táborok tekintetében egy rendkívül színes kínálatból válogathatnak a helyi ifjúság tagjai. A szervezését több civil szervezet, intézmény programjai között is megtalálhatjuk.

Az Önkormányzat évtizedek óta lehetőséget biztosít általános iskolás gyermekek nyári napközis táboroztatására azon gyermekek számára, akiknek felügyeletét a szülők más módon nem tudják megoldani, és erre igényt tartanak. Az általános iskolás, 6-14 éves életkorú gyermekek számára szervezett nyári tábor négy héten keresztül, maximálisan 60 gyerek táborozását segíti elő. Változatos gyermekprogramok, pedagógusok által szervezett

foglalkozások, ismeretterjesztő előadások színesítik a gyermekek napjait, melynek költségeit - az étkezés kivételével - az Önkormányzat fedezi.

Intézményi ellátás

A Család és Gyermejjóléti Szolgálat és a Család és Gyermejjóléti Központ kétszintű feladatot lát el. Család és gyermejjóléti szolgáltatás keretében:

A szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára a krízishelyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A családsegítés és gyermejjóléti szolgáltatás feladatait tájékoztatás nyújtásával, szociális segítőmunkával, valamint más személy, illetve szervezet által nyújtott szolgáltatások, ellátások közvetítésével látja el. Annak érdekében, hogy a problémák mielőbb felszínre kerüljenek, a gyermekek és családok érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszert működtet, melynek tagjai a települések nevelési, oktatási, szociális, egészségügyi, rendvédelmi szervei, illetve bárki élhet jelzéssel, aki veszélyeztetettséget, krízishelyzetet észlel akár gyermek, akár felnőtt esetében. A szolgálat megalakulása óta nagy hangsúlyt fektet az iskoláskorúak prevenciók ellátására, ennek érdekében több alkalommal szervezett nyári tábor, kirándulásokat, személyiség, -és készségfejlesztő csoportfoglalkozásokat a hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára. A szakemberek aktívan bekapcsolódnak a városban működő civil szervezetek rendezvényeibe, nyári napközis táborokba. Az Intézmény részt vesz a szünidei gyermekétkeztetés felmérésében és lebonyolításában is.

A Család és Gyermejjóléti Központi feladatellátás keretén belül az Orosházi járásra kiterjedően:

Hatósági tevékenységhez kapcsolódó feladatok

- javaslat hatósági intézkedésre (védelembe vétel, megelőző pártfogás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel),
- feladatellátás gyámhatósági intézkedés alapján (védelembe vétel, megelőző pártfogás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel),
- családgondozás a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében, - utógondozás (nevelésbe vétel megszűnését követően).

Speciális feladatok és tanácsadások:

Kötelező feladat a jogi tanácsadás biztosítása heti rendszerességgel, jelentős számban keresik fel családjogi, munkajogi kérdésekkel fiatal felnőttek is a Központ jogi tanácsadóját.

Pszichológiai tanácsadás keretében lelki-mentális segítségnyújtással kapcsolatban az igénybe vevők az általános iskolai, középiskolai korosztályú gyermekek és családjaik, illetve fiatal felnőtt korosztályából kerülnek ki. Leggyakoribb problémák a magatartási, beilleszkedési és a szülők közötti konfliktusos viszony miatt alakulnak ki.

Az óvodai és iskolai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt a köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és a köznevelési intézmény pedagógusainak. Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez (pl. könyvklub, mesecsoport, gyermekek jogairól szóló csoportfoglalkozás, bullying prevenciós csoport, tanulásmódszertani foglalkozás, boldogság óra, konfliktuskezelés, nyugi ovi-suli program, közösségépítő csoportfoglalkozás stb.)

Az Intézmény által létrehozott Egy Más jövőÉrt Alapítvány integráció elősegítését biztosító tevékenységeket valósított meg Orosháza Város Önkormányzat konzorciumi partnereként a TOP-5.2.1-15 projekt keretében: közösségfejlesztési, folyamatos szociális munkával kapcsolatos, foglalkoztatást elősegítő, egészségnevelési, gyermekkori és formális oktatáson kívüli, közbiztonságot javító programokat szerveztek.

A Családok Átmeneti Otthona folyamatos munkarend szerint működő bentlakásos intézmény, mely a gyermek és szülei számára biztosít átmeneti gondozást. Elsődleges célja, hogy hozzájáruljon a gyermekek azon jogához, hogy kizárólag anyagi okokból fennálló veszélyeztetettség miatt a gyermeket a szülőtől, családtagjától nem szabad elválasztani. További célja, hogy befogadja az életvezetési problémák, vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülőt és gyermekét, a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetről kikerülő anyát és gyermekét. 2023-ban 4 orosházi család nyert elhelyezést az intézményben. Külső férőhelyen, amely 3 önkormányzati bérlakást jelent, 2023. évben 2 orosházi család számára biztosított lakhatást. A Félutas szolgáltatást, amely egy önkormányzati bérlakást jelent, egy orosházi család vette igénybe 2023-ban.

Az Intézmény kiemelt figyelmet fordít a szabadidős programok szervezésére, az iskolai óvodai hátrányok leküzdésére, egészség-, és környezettudatosságra ösztönző programok lebonyolítására. A CSÁO a szeptemberi iskola-és óvodakezdéskor, a hátrányos helyzetű

családokat megfelelő minőségű és mennyiségű felszereléssel támogatja. 2023-ban megközelítőleg 100 gyermek részesült támogatásban.

Mentálhigiéné, lelki egészség, káros szenvedélyek

A köznevelési intézményekben az iskolapszichológus megfelelő óraszámában történő alkalmazása nélkülözhetetlen. Egyre több tanuló érkezik ingerszegény környezetből, sokuk küzd beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel. Az eddig felhalmozott hátrányuk egyre mélyül, a pedagógusok mellé gyakran fejlesztő vagy mentálhigiénés szakemberekre van szükség. Az Önkormányzat évek óta alkalmaz pszichológus szakembert, aki a Család-és Gyermejkölési Központ koordinálásával látja el a mentális segítségre szoruló fiatalokat. A tapasztalatok azt mutatják, hogy egyre nagyobb igény van a szolgáltatásra. Általános tapasztalat a nevelési és oktatási intézmények tanulói között, hogy magas a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel (a továbbiakban: BTMN) küzdő gyermekek aránya. A gyermekek fejlesztése a pedagógiai szakszolgálat szakvéleménye alapján történik.

A WHO legfrissebb jelentése szerint az e-cigaretta bevezetésekként működhet a fiatalok körében a dohányzáshoz vezető úton: a nemdohányzó, de e-cigarettát használó fiatalok esetében legalább megduplázódik annak az esélye, hogy később a dohányzásra is rászoknak. A 2020-as magyar Ifjúsági Dohányzási Felmérés szerint az elektromos cigarettát kipróbáló fiatalok száma valóban nőtt, miközben az azt először kipróbálók életkora csökkent. Emellett az e-cigarettázók fele dohányzik is.

Az Orosházi Rendőrkapitányság tájékoztatása szerint a településen az ún. hagyományos, klasszikus eredetű szerek fogyasztása vált ismertté (speed, extasy).

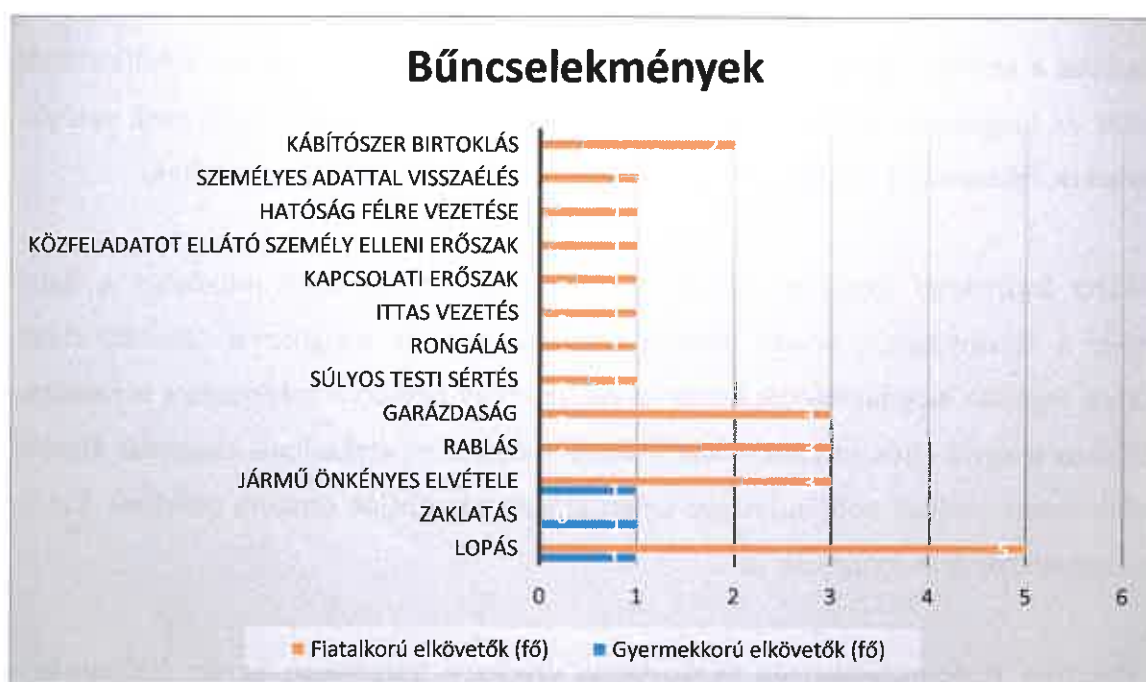
A városban komoly munka folyik az egészségnevelés területén az oktatási intézményekben: az óvónők, szociális segítők, védőnők, biológiateanének révén. A cél az, hogy minden szaktanár a saját tantárgyán belül foglalkozzon az egészségfejlesztéssel, drogrevenenciával.

A Mi-Értünk Egyesület „KontaktPont” Orosháza az általános és középiskolákban készségfejlesztő, önismereti és információnyújtó prevenciós interaktív foglalkozásokat tart pl. egészségnapok, pályaorientációs napok, nyári napközi stb. keretében.

Közbiztonság

Az egyik leginkább veszélyeztetett korosztály a 18. életévüket be nem töltött fiatalok. A korukból adódóan a lehetséges veszélyt az jelenti számukra, hogy gyakran nem ismerik fel cselekményük veszélyességét. Ennek kezelése a szülői példamutatás, illetve a közösség részéről a prevenció. A leggyakrabban észlelt problématípusok: az alkoholfogyasztás, a zaklatás, a kisebb értékre elkövetett lopások, a garázdaság vagy a testi sértés.

Az Orosházi Rendőrkapitányság tájékoztatása szerint a gyermek és fiatalkorúak által elkövetett bűncselekmények és szabálysértések száma az alábbiak szerint alakult 2023-ban az illetékességi területen:

Bűncselekmény elkövetése miatt 2023. évben 3 fő gyermekkorú és 23 fő fiatalkorú személy ellen indult büntetőeljárás bűncselekmény elkövetése miatt.

Szabálysértés elkövetése miatt 2023-ban 7 fő fiatalkorú személy ellen indítottak eljárást. Gyermekkorú személy ellen 3 esetben lopás, 1 esetben rendzavarás miatt indult eljárás, melyek megszüntetésre kerültek.

A fiatalok által elkövetett szabálysértéseket tekintve megállapítható, hogy számuk 2022-hez képest 11 esettel csökkent.

Általános tapasztalata a pedagógusoknak és szülőknek, hogy egyre több gyermek agresszívebb társaival. Sok esetben történik iskoláskorú gyermekek sérelmére iskolákon belül, vagy közterületen olyan zaklatás, zsarolás, fizikai és lelki bántalmazás, ami a félelmek miatt csak jóval az eset után derül ki a szülő vagy a pedagógus számára, rendőrségi feljelentésig pedig csak ritkán jut el. A sértettek gyakran nem mernek szólítani a hatóságnak, vagy előfordul, hogy feleslegesnek gondolják a feljelentést. A felderített esetek kommunikálása segíthet a hallgatásban maradó bántalmazottaknak problémáik feltárásában. A gyermekvédelemben érintett szervezetek képviselőinek az intézményfenntartókkal való szoros együttműködése is hozzájárulhat ezen esetek felderítéséhez és visszaszorításához. A fiatalok körében a fizikai bántalmazáson, zsaroláson kívül gyakori az internetes zaklatás, gyakran nem merik elmondani, ha bántalmazzák, zaklatják őket. A felnőttekkel ellentétben nincs kellő érettségük, tapasztalatuk, önbizalmuk ahhoz, hogy megbirkózzanak a bántó szavakkal, tettekkel. Ezért szükséges olyan felvilágosító előadásokat, beszélgetéseket szervezni, ahol ezekről a kérdésekről nyíltan tudnak beszélni, információhoz jutnak. Az Önkormányzat a városban jelenleg is működő térfigyelő kamerarendszert épített ki, amelyeknek az üzemeltetését és kezelését a Városrendészet látja el, remélhetőleg a továbbiakban is hozzájárulnak a lakosságot leginkább irritáló, szubjektív biztonságérzetét leginkább befolyásoló közterületi jogsértések visszaszorításához.

A Polgárőrség és a Városrendészet szorosan együttműködik az Orosházi Rendőrkapitánysággal. Céljuk, hogy jelenlétükkel a városi rendezvényeken, lakóövezetekben, szórakozóhelyek környékén a közbiztonságot növeljék, és a bűnmegelőzést elősegítsék.

Orosházán több intézményben foglalkoztatnak iskolaőrt. „Az iskola rendőre” program keretében az oktatási intézmények bűnmegelőzési, prevenciós tanórák, felvilágosító előadások kapcsolatos tevékenységben kérnek segítséget az iskola rendőröktől.

Szabadidő, kultúra, sport

Orosháza városának olyan helyet kell biztosítani a helyi ifjúságnak, ahol biztonságos és kulturált környezetben szórakozhatnak, tarthatnak rendezvényeket, eltölthetik szabadidejüket. Fontos, hogy a fiatalok megtalálják a város kulturális kínálatában a nekik szóló programokat is. Emellett jelentős feladat a sportolási lehetőségek megismertetése a korosztállyal és a sportlétesítmények megfelelő színvonalon történő üzemeltetése. Foglalkozni kell -legalább a hétvégi, esti időszakban – a megfelelő közösségi közlekedési kapcsolatok kialakításával a városon belül és a környékbeli települések között is.

Petőfi Sándor Művelődési Központ

Orosháza belvárosában végzi közművelődési tevékenységét a Petőfi Kulturális Közhasznú Nonprofit Kft., amely működteti a város és térségének kulturális, közéleti központját, a Petőfi Művelődési Központot (PMK). Munkájukat a város kulturális hagyományaira, az itt élők kulturális értékeire, igényeire alapozva végzik és fejlesztik a mindennapokban, mindezzel nemcsak Orosháza, hanem a térség kulturális, közösségi életét is színesebbé téve. A hagyományörzés, értékkeremtés jelentőségét példázza, hogy programjaik, rendezvényeik mellett a mindennapokban több tucat alkotó közösség működik a PMK-ban, és helyet nyújtanak klubok, egyesületek rendszeres találkozásainak.

A PMK Orosháza mindennapjait a programok vonatkozásában a sokszínűség jellemzi, bővítve a kulturális hozzáférés lehetőségeit. A gyermekeknek szóló lehetőségek mindig is prioritást élveztek, a bölcsődei életkortól kedve a tizenévesekig minden korosztálynak igyekeznek biztosítani a szabadidő hasznos eltöltését és a programok elérhetőségét. A teljesség igénye nélkül: a város és térsége óvodásai, kisiskolásai körében igen népszerű a Micimackó bérlet és bérlet plusz, ugyancsak népszerűek a tematikus kézműves foglalkozások és alkotóházak. A családi rendezvényeknél szintén prioritás élveznek a gyermekeknek szóló

programelemek, míg a Városi gyermeknap kizárólag róluk szól, egész napos kikapcsolódást nyújtva.

A rendezvények mellett a számos művészeti ágban alkotó, fejlesztő tevékenységet folytató csoportok is nagy létszámban fogadják a gyermek, ifjúsági korosztályt és napról napra étellel töltik meg az orosházi művelődési központot. Elismert szakemberek vezetésével dolgozva teremtenek értéket és hoznak létre közösséget, hozzájárulva a csoporttagok önmegvalósításához, képességeik minél szélesebb körű fejlesztéséhez. A művészeti csoportok rendszeresen részt vesznek az orosházi és térségi programokon, rendezvényeken, emellett ott vannak az országos seregszemléken, megmérettetéseken is, ahonnan jelentős elismerésekkel térnek haza.

A PMK kiemelten jó kapcsolatot ápol a város oktatási és nevelési intézményeivel a bölcsődétől a főiskoláig, partnerséget biztosít az Orosházi Gyerme- és Ifjúsági Önkormányzat rendezvényeihez, és a városi önkormányzat ifjúsági kezdeményezéseit is támogatja lehetőségeihez mérten.

Justh Zsigmond Városi Könyvtár

A Justh Zsigmond Városi Könyvtár - mint azt a Küldetésnyilatkozatában is megfogalmazta - lehetőséget biztosít a szabadidő tartalmas és kreatív eltöltésére, hozzájárul a felnőttek és a gyermekek olvasási kultúrájának fejlődéséhez. A változatos, színvonalas programok, kisebb csoportfoglalkozások szervezésével a művelődés és kikapcsolódás fontos helyszíne, közösségi tere minden korosztály számára. A gyermekkönyvtár hosszú évek óta szervez ingyenes játszóházakat jeles évfordulókhoz, eseményekhez, aktualitásokhoz kapcsolódva. Nyáron kétszer egyhetes kézműves foglalkozással várja a gyerekeket. A játszóházi foglalkozások mellett, ha van rá pályázati lehetőség, ingyenes nyári olvasótáborokat is szerveznek. Ugyancsak a gyermekkönyvtár ad otthont heti rendszerességgel az Xbox játéknak és havi rendszerességgel a Társas-Játék-Estnek, amikor közös társasjátékozásra hívják a családokat. Lényeges elemei a gyermekkönyvtári munkának a könyvtárbemutató és a könyvtári tematikus foglalkozások, ahol óvodások és általános iskolások tehetik meg közösen az első lépést a könyvtár és az olvasás felé előre egyeztetett időpontban és kívánság szerinti témában. Az óvodás csoportoknak elsősorban drámapedagógiai módszerekkel tartanak foglalkozást a gyermekkönyvtárosok, míg az általános iskolásokat rendhagyó órákkal várják, ahol a gyerekek különféle témákat dolgoznak fel közösen, könyvtári környezetben, a gyermekkönyvtárosok irányításával, játékos, interaktív módon. A könyvgyűjtemény folyamatosan frissül a legújabb kortárs gyermek- és ifjúsági irodalommal. A gyermek

könyvtárat 2023-ban teljesen felújították, így még vonzóbb lett új, modern bútorzatával, a beépített hangosítással, vetítövászonnal, projektorral és a Gyopárka tündért megidéző falfestménnyel.

A könyvtár az Iskolai Községi Szolgálat aktív partnere, rendszeresen végezhetnek közösségi szolgálatot a középiskolások a gyermekkönyvtárban és rendezvényein.

Nagy Gyula Területi Múzeum

A múzeum, mint közgyűjteményi intézmény, ellát közművelődési feladatokat is. Ezek a szolgáltatások elsősorban a gyűjteményre épülnek, melyet kiállítások, múzeumpedagógiai foglalkozások, rendezvények formájában kínál a látogatóknak.

A múzeumpedagógiai programok elsődleges célközönsége a család és az általános iskolás és középiskolás korosztály.

Aláírt Együttműködési megállapodásuk van a Liszt Ferenc Alapfokú Művészeti Iskolával és az Orosháza Városi Önkormányzat Napköziotthonos Óvodájával.

A múzeum szolgáltatásai között szerepel többek között kiállítás látogatás, tárlatvezetés, szakmuzeológusi tárlatvezetés, múzeumpedagógiai programok, családi programok, rendezvények, digitális tartalmak használata, inkluzív programok fogyatékkal élő személyeknek is.

A múzeumpedagógia előnye az iskolán kívüli (így azok minden kööttségétől mentes) élményeken keresztüli ismeretátadásban rejlik. A fejlesztő, tehetséggondozó foglalkozások, családi napok különböző tematikák és tématervek alapján valósulnak meg. Többek között a külső világ tevékeny felfedezése, a helyi identitástudat kialakítása, a nemzeti öntudat erősítése, hagyományok, mesterségek megismerése és a környezettudatosságra nevelés a cél. Évek óta nagy sikerrel bonyolítják le a régészeti tábor, valamint a Múzeumok éjszakája elnevezésű rendezvényt.

Máltai Játszótér

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat által működtetett játszótéren a „Játszva megelőzni! - Máltai Játszótér Program keretében alternatív napközbeni ellátás biztosít a gyermekek és fiatalok számára. A játszótér egyrészt, mint közösségi tér kínál hasznos időtöltést, másrészt kiemelt figyelmet fordít a kallódó, hátrányos helyzetben lévő gyerekekre és fiatalokra, akik számára rendszeres programokat, igényekhez igazodó készségfejlesztő foglalkozásokat, rendezvényeket, táborokat szerveznek. 2023-ban, 54 szervezett programon 1998 fő vett részt,

ebből 570 fő hátrányos helyzetű. A játszótér szintén az Iskolai Közösségi Szolgálat aktív partnere.

Diáktanya

2011. márciusában került átadásra a DAOP Integrált szociális jellegű város rehabilitáció pályázat, „Adj teret magad mellett!” című projektjének keretein belül. Az épület mindamellett, hogy a városi gyermekönkormányzat székhelye, testületi üléseinek, kisebb programjainak helyszíne, közösségi térként is üzemel. Ezek mellett esetenként a Rotary Club ifjúsági tagozatának, az Interact Club-nak is gyűlési helyül szolgál, ezzel erősítve a városi ifjúsági önkormányzattal való kapcsolatot. A tér rendelkezik egy irodával és két egybenyitható közösségi szobával. Utóbbiak számítógépekkel, televízióval, társasjátékokkal és csocsóasztallal és hangszerekkel vannak felszerelve. A látogatók száma átlagosan 10 fő/nap. Kihasználtága bővítést igényel; osztályrendezvények, alacsony létszámú sportfoglalkozások, próbák és kisebb városi rendezvények bevonásával.

A Diáktanya az Iskolai Közösségi Szolgálat aktív partnere, rendszeresen végezhetnek közösségi szolgálatot a középiskolások a térben és a rendezvényeken egyaránt.

Itt található az irodája Orosháza Város Önkormányzata által foglalkoztatott ifjúsági referensnek is, aki a fiatalok érdeklődésére számot tartó programok egyik szervezője. A fiatalok érdeklődésének felkeltése terén komoly kihívások várnak a szakemberre. Nagy feladat felvenni a versenyt az aktivitást nem igénylő internetes időtöltéssel, ezért indította útjára a GYIÖK a Facebook és Instagram social media felületeit, amelyeken keresztül is kapcsolatot tudnak teremteni a fiatalokkal. Mindezek mellett fontosnak tartják, hogy a népszerű influencereket, youtubereket, vloggereket személyesen is vendégül lássák rendezvényeken. Továbbra is fontosnak tartják azoknak a volt orosházi középiskolásoknak, jelenleg felsőoktatási hallgatóknak, vagy már a munkaerőpiacon lévő fiataloknak a meghívását előadóként, akik eredményeikkel ösztönzően hatnak a jelenlegi középiskolásokra.

Egyéb szervezetek

A városban több olyan civil szervezet, csoport működik, amely kulturális programok szervezésében vesz részt és fiataloknak ajánl kulturálódási lehetőséget (Pl. Orosházi Keresztény Klub Alapítvány, Egy Más jövőÉrt Alapítvány stb.). Orosháza Város kulturális életében jelentős szerepet töltenek be az e körbe tartozó egyesületek, alapítványok, és a jogilag nem formalizálódott lazább csoportosulások, szakkörök, klubok.

Sportolási lehetőségek

A sport fontos szerepet játszik a fizikai és mentális egészség megőrzésében, az egészségtudatos magatartás kialakításában. Lényeges szerepet tölthet be a családi és társadalmi kötelékek erősítésében, miközben kulturált szabadidő-eltöltési, szórakozási lehetőséget biztosít. Pihenést, örömforrást és élvezetet nyújtó hasznos időtöltés, továbbá gyakorlati eszköze lehet a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatásának, az esélyegyenlőség megteremtésének.

A sportolási lehetőségek megteremtésében az oktatási intézményeken kívül számos sportegyesület, sportkör vesz részt. Az ifjúsági sportolás alapvető célja a közösségépítés, egészséges életmódra nevelés, illetve a fiatalok mozgás-kultúrájának kialakítása. Ezáltal a fiatalok olyan személyiséggé válnak, hogy saját értékrendjükben az egészséget kiemelt helyen kezeljék, legyen mozgásuk koordinált, esztétikus és kulturált. Becsüljék meg társaik teljesítményét, a rendszeres fizikai aktivitás váljon életmódjuk részévé. A városban többszáz gyermek rendszeresen sportol sportegyesületek keretében. Több sportágból választhatnak a fiatalok, így elég népszerű körökben a labdarúgás, a kézilabda, az úszás stb. Fontos feladat, hogy a fiatalok részére is létrejöjjenek olyan szabadtéri "játsszóterek", ahol sportolhatnak, együtt lehetnek és közben hasznosan töltik el szabadidejüket.

Erősíteni szükséges az iskolák egymás közötti sportéletét az OHGYIÖK segítségével, akár bajnokságok szervezésével is, melyek egész éven át tartó sportolási lehetőséget teremtenek az oktatás keretein belül. Cél, hogy a helyi diákság megismerje egymást, értelmesen és főként értékesen töltsse az idejét, sportoljon, fejlessze készségeit, kibontakoztathassa tehetségét a sport különféle területein.

Továbbra is fontos feladat a település kerékpárút hálózatának továbbépítése, az iskolai sportudvarok fejlesztése, felújítása, valamint az egész éves úszás lehetőségének megteremtése minden gyermek számára a belvárosban létesített tanuszodával. A mindennapos testnevelés bevezetésével az iskolarendszerben lévők napi szintű mozgása biztosított, feltételeiben folyamatos javulás történt az utóbbi években. A testnevelés órákon túl sportolni vágyó fiatalok a városi sportszervezetek által nyújtott nagy kínálatnak köszönhetően megtalálják a nekik legmegfelelőbb mozgásformákat. Modern, kiváló sportolási lehetőségeket biztosító fedett sportcsarnokok állnak rendelkezésre a városban, amelyek biztosítják a fiatalok számára a sportolási lehetőségeket.

Orosháza frekventált, nyugalmat árasztó, a rekreációs sportok ideális helyszínéül szolgáló egyik területe Gyopárosfürdő. A tó körüli park, az üdülőövezet adta lehetőségek az egyszerű

szabadidős mozgásformáknak (futás) és a divatos kondicionáló sportoknak (street workout) is kiváló teret tudnak nyújtani. A fürdő már meglevő infrastruktúrája a vizes sportok szabadidős formáihoz nyújt lehetőséget. Orosháza-Gyopárosfürdő városrész turisztikai célú fejlesztési projekt keretében új játszótér, futókör, hajójátszóház került kialakításra.

A Mátrai Sándor Stadion és a mellette elhelyezkedő Mikolay Kert területének összevonásával a város közepén egy a rekreációs és szabadidősportok számára kialakítható komplex szabadidős terület jöhet létre sportfelületekkel (kisméretű futballpálya/kézilabdapálya, tenispálya, kosár-röplabdapálya, rugófal és asztalitenisz). A teljes területen elhelyezésre kerülnek térfelügyelő kamerák, valamint wifi jeladók is.

A város peremrészeiben szükséges az egyszerűbb és népszerű (futás, crossfitt) szabadidős mozgásformák fenntartható és térítésmentesen használható sportinfrastruktúrájának felújítása (pl. Czina iskola melletti park bitumenes pályája, futópályája) vagy újak építése.

Érdekérvényesítés, érdekképviselés

Az iskolai diákönkormányzatok tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed, véleményét kinyilváníthatja, javaslatot tehet az iskola működésével kapcsolatban. A diákönkormányzat a kollektív joggyakorlás eszköze az iskolában. Az autonómia legfontosabb kritériuma megvalósul, azaz a tanulók szabadon döntenek mindazon kérdésekben, amelyeket a jogszabály hatáskörükbe utal. A diákönkormányzat az ifjúsági közösségi fellépés első lépcsőfoka. A diákközösségek tevékenységének segítségével a diákönkormányzatok munkáját segítő pedagógusok is részt vesznek. Intézmények átszervezésekor, az intézményvezetők megbízásával kapcsolatban, az iskolai dokumentumok létrehozásakor vagy módosításakor a diákönkormányzatnak vélemény-nyilvánítási, illetve egyetértési joga van a döntés előtt. A diákönkormányzati tevékenység lényegi eleme az a szándék, hogy a diákok ne csak alanyai, hanem partnerei, aktív alakítói legyenek az iskolai életnek.

1997 óta működik gyermek- és ifjúsági önkormányzat a településen. Saját maga által megfogalmazott és elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzat alapján fejti ki tevékenységét. Egyik fő célkitűzése az orosházi fiatalok érdekképviselése. A több mint 20 éve működő szervezet aktív szereplője az ifjúsági közösség építésének.

A Kodolányi János Egyetem Hallgatói Önkormányzata az egyetem hallgatóinak érdekvédelmét és érdekképviselését, a hallgatók és az intézmény egységei közti információáramlás biztosítását látja el. Az érdekképviselés ellátása mellett a HÖK

gondoskodik a hallgatói élet pezsgéséről, kulturális, sport- és egyéb szabadidős tevékenységek szervezéséről.

5. IFJÚSÁGI HELYZETKÉP

5.1 A helyzetelemzés háttere

A helyzetelemzés elkészítésére az Erzsébet Ifjúsági Alap Nonprofit Kft. (ERIFA) EFOP-1.2.3- VEKOP-2015-00001 azonosítószámú projekt keretében került sor, amelynek célja kutatómódszertani segítség nyújtása volt a települési szintű ifjúságsszakmai dokumentum elkészítéséhez.

5.2 A települési ifjúsági munka állapota, kihívásai, a helyzetelemzés módszertana

Az ifjúsági területen dolgozók tapasztalata, hogy a célcsoport elérése nehézségekbe ütközik. Mára megkoptak, energiájukat vesztették a tíz éve még nagy lendülettel működő képviselői formák.

A kutatás-módszertani támogatás elsődleges feladata a fiatalok – járvány alatt különösen gyorsan változó – igényeinek, gondolkodásának, elképzeléseinek felmérése, külön hangsúlyt fektetve az alábbi négy területre:

- Orosházi Diáktanya, mint helyi ifjúsági közösségi tér kihasználtsága, bővítése
- OHGYIÖK jövője
- Ifjúsági korosztály döntéshozatalba való bevonásának új lehetőségei
- Fiatalok Orosházával kapcsolatos jövőképe

Mindezek felderítése érdekében nyitóbeszélgetést folyt a települési ifjúsági munkában résztvevő szakemberekkel, csoportos on-line interjú, illetve on-line kérdőíves felmérést készült a célcsoport tagjaival. A helyzetelemzés ezek együttes eredményét foglalja össze.

5.3 Az on-line csoportos interjúk elemzése

A fiatalok közötti törésvonalak, ifjúsági közösségek állapota, lehetőségei

Az orosházi középiskolás korosztályú diákok között sok élethelyzeti, értékrendbeli, érdeklődésbeli törésvonal van, a legfontosabb törésvonal azonban a „túlterhelt táncsisosok” és

a „tengődő mezgések” között van, a két csoport középiskolai helyzete, és későbbi életpályája is erősen különböző. Ez a helyi fiatalok körében érvényes szóhasználat nem csak a két iskolát jelzi. Az elsőbe beletartoznak általában a középosztálybeli fiatalok, akik felé a legfőbb elvárás, hogy jól teljesítsenek az iskolában, egy felfelé mobilis karrierpálya megalapozásának reményében. Ezek a fiatalok a középiskola elvégzése után egyetemre kerülnek, amit jellemzően nem Orosházán végeznek, és csak egyetem után, de még valószínűbb, hogy csak családalapítás közeledtével költöznek vissza Orosházára, ha visszaköltöznek egyáltalán. A „mezgések” a szóhasználatban általában a halmozottan hátrányos helyzetű fiatalokat fedik, akik nem egy megfogalmazott életcél mentén élik az életüket, a céljaik csak rövidtávúak és fogyasztásorientáltak. Ők sokkal nagyobb hányadban maradnak Orosházán a középiskola elvégzése után, jellemzően „csak elszenvedik” a mindennapjaikat, nem pedig alakítják. A valós belső cél hiányában a mindennapok passzív elszenvedése egyes „táncsisosok- nál” is megjelenik, amint az iskolai intézményi keret megszűnik.

A két különböző csoport bizonyos dimenziókban hasonló. Szerhasználat szempontjából mindkét csoport ugyanolyan veszélyeztetett, és a pozitívan megélt kortárs közösség hiánya mindkét csoportot sújtja.

A különböző családi háttérű, élethelyzetű, érdeklődésű fiatalok csoportjai között nehéz az átjárás. Hasonlóan nehéz az átjárás az egyes középiskolák diákjai között. A diákok között erősek az előítéletek a másik iskola diákjaival, képzelt értékrendjével szemben. Az ellentét, még a hasonló háttérű és profilú iskolák diákjai, mint a táncsisosok és székácsosok között is megvan.

A fiatalok a közösség hiányát érzékelik viszonylag homogén háttérű csoportok esetén is. Az iskolák falai között sem találunk jól működő közösségeket, osztályközösségeket sem. A jól működő osztályközösségek felsőben már hiányoznak, a klikkesedés, ami átvette az osztályközösség helyét.

A legtöbb helyi fiatalnak nincs saját élménye arról, hogy milyen közösen akarni valamit és azt megvalósítani. Így sokan a formális ifjúsági keretek adta tagságot is inkább fölösleges kötelességnek, nem pedig lehetőségnek élik meg. Ezért is nehéz étellel tölteni meg a korábban jobban működő ifjúsági szervezeteket.

Az ifjúsági szervezetek helyzetét tovább nehezíti, hogy a DÖK és a OHGYIÖK között sem feltétlenül jó az együttműködés, és sokszor az iskolai környezet sem támogató.

A sok problémával együtt is van a fiataloknak egy csoportja, akik között menő DÖK-ösnek lenni, mert kifejezetten a fiataloknak szóló programok tekintetében a DÖK-ösök jól informáltak. Tőlük lehet legkönnyebben legpontosabb információt szerezni arról, hogy mik azok a programok a településen, amelyeknek a fiatalok is a célcsoportja.

A nyitóbeszélgetésen felmerült, hogy a közösségépítésben az osztályfőnököknek és az iskolai szociális munkásnak kiemelt szerepe lehet, és célszerű lenne, ha ez a stratégiába is bekerülne.

Covid helyzet

Az ifjúsági közösségek szerveződése már a covid járvány előtt is egyre mélyülő kihívásokkal nézett szembe. A járvány ezen súlyosbított. A járvány közösségi élményként csak a járvány után, vagy annak enyhébb szakaszaiban élhető meg: „de jó újra látni egymást”, de a járvány alatt általános tapasztalat volt, hogy semmilyen új közösségiség nem alakult ki. Az on-line tér nem vált közösségformáló erővé, csak fokozta a korábban is jelen lévő problémákat, a leterheltséget, a klikkesedést és az elmagányosodást.

A bezártság, a megszokott iskolai környezet hiánya sok esetben mentálhigiénés problémákhoz is vezetett.

Egyetlen pozitívuma a járványhelyzetnek, hogy az elzártság, a korlátozások tovább fokozták a közösségi együttlétek iránti vágyat, megemelték azok értékét. Ez adhat egy új lendületet, ami az ifjúsági közösségépítésbe csatornázható.

Ifjúsági közösségek és településhez való kötődés kapcsolata

A települési szakemberek a nyitó megbeszélésen felvázolták, hogy a településhez való kötődés kialakulásában kulcsszerepe van a közösségi élményeknek.

Orosházán hatványozottan igaz, hogy a településhez kötődést erősítő közösségi élmények megélésének ideje a középiskolás időszakra korlátozódik. A közoktatásban jól teljesítő fiatalok általában más településre mennek felsőoktatási tanulmányokat folytatni, és a karrierépítést is más településen kezdik, de családalapítás idején újra sok elszármazott fiatal mentális térképén jelenik meg Orosháza. A visszaköltözés azonban valószínűbb akkor, ha középiskolás korban a közösségi tagság megélésének alapélményei Orosházához kötődnek.

Ha középiskolás korban kimaradnak az alapélmények, akkor azokat egyetemista korban pótolni csak kivételes esetekben sikerülhet. A helyi egyetem hallgatói közössége nem része a település ifjúsági életének, hanem az egyetemi élet jórészt földrajzilag is szeparáltan zajlik.

Az egyetemistákkal a helyi középiskolások nem keverednek, jórészt nem is tudnak egymásról. A spontán létrejövő találkozások sem erősítették a motivációt a települési ifjúsági élet közös fellendítésére.

Az orosházi ifjúsági élet percepciója

A településvezetés, és a települési szakemberek is igyekeznek erőforrásokat mozgósítani annak érdekében, hogy a középiskolás korosztály otthon érezze magát a településen. A célcsoporttal készített beszélgetések viszont azt mutatták, hogy nem érzik úgy, hogy lenne terük a településen. A tinédzserek úgy érzik, hogy egy elfelejtett korosztály, a felnőtteknek vannak lehetőségeik, a gyerekeknek is, de ők mindenhol kiszorulnak.

Ez a letargikus életérzés több egymást erősítő jelenségből tevődik össze. Ezek közül egyik a települési ifjúság köztereken való megjelenésének problematikussága. A nyitó beszélgetéseken a települési szakemberek is megerősítették, a település lakosságának elöregedésével párhuzamosan a fiatalok közterületi megjelenésével kapcsolatos tolerancia is csökkent.

A fiatalok is megerősítették, hogy Orosháza terein - elsősorban a legalkalmasabb főtéren – nem lehet csak úgy „bandázni”, ellenni. A főteret más korosztályok foglalják el, a gyerekes szülők és az idősebb felnőttek, a megjelenő fiatalokat pedig „kinézik”.

A tinik számára a főtérről való kiszorulás azért is különösen fájdalmas, mert úgy érzik, hogy nincsen másik sajátként megélt tér, ahova elvonulhatnának. A piaci alapon működtetett szórakozóhelyek döntő része szintén nem a korosztályt célozza, mivel a legtöbb helyen fogyasztási kényszer van, nem lehet „csak úgy ellenni.” A meglévő szórakozóhelyeknek a felnőttek, jobb esetben a fiatal felnőttek a célcsoportja, így ezen a területen is azt éli meg a középiskolás korosztály, hogy nincs saját helye a városban.

A középiskolás korosztály tagjai olyan közösségi térre vágnak, ahol nem csak beszélgetni és fogyasztani lehet, hanem valamilyen közösségi aktivitásra (táncra, csocsóra, tekére) is lehetőség nyílik. A korosztály tapasztalata, hogy az ilyen helyek megszűnnek. Nostalgiaával képzelik el a saját szüleik fiatal korát, mert úgy látják, hogy sokkal több ilyen jellegű lehetőségük volt. Úgy látják, hogy ezek a terek felújítatlanul is belakhatók számukra, jobb is, ha nem újítják fel őket, mert akkor abból biztos, hogy kiszorulnak.

A célcsoport tagjainak egy része úgy látja, hogy a tiniknek megfelelő szórakozóhelyek nem csak Orosházán és a biciklivel elérhető Gyopárosfürdőn szűnnek meg, hanem a környező hasonló méretű településeken is. Az eltűnő helyeknek az egyik legfőbb erénye, hogy szét lehet széledni egy nagyobb térben, így többféle háttérű társaság számára is otthonul tud szolgálni. Ez pedig Orosházán, ahol mélyek a fiatalok egyes csoportjai között a törésvonalak, különösen fontos. Az ideális ifjúsági közösségi teret a következőképpen írták le a célcsoport tagjai.

A városi ifjúsági életben aktív fiatalok között is van, aki úgy érzi, hogy az ideális ifjúsági közösségi térről való elképzelések könnyen, olcsón megvalósíthatók. Csak az önkormányzati szándékon múlik a létrehozása és működtetése egy ilyen helynek, de erre szándék nincs, mert a fiatalság „nem fontos”.

A helyzet fonákságát mutatja, a fiatalok, akik a város által biztosított ifjúsági keretek kitöltésében részt vesznek, úgy érzik, hogy elhanyagolt, elfelejtett csoport tagjai, akikért a város nem tesz semmit. Ennek az oka, hogy nincs sajátként megélt spontán találkozásokra alkalmat adó tér a városban.

Az on-line beszélgetés a városban aktív középiskolás fiatalokkal készült, de a diáktanya még az ő mentális térképükön sem szerepel annyira központi helyen, hogy spontán említették volna. A legfőbb ok, hogy spontán együttlétre lehetőséget adó helyként sokaknak nem jut eszébe, mivel túl kicsi. Így csak egy társaságnak tud teret adni.

A diáktanyának előnye, hogy ha spontán nem is, de előre le szervezett módon több különböző társaságnak is befogadó térként tud szolgálni. Ez a funkciója a diáktanyának jól működik.

A programok tekintetében az általános életérzés ugyanaz, mint a közösségi terek tekintetében. A középiskolás korosztály ugyanúgy a lehetőségek beszűkülését, hiányát látja, és azt érzi, hogy a gyerekek és a felnőttek mellett a tinikre fordítandó figyelem elveszett.

Mindezzel együtt az OHGYIÖK tagjai is azt mondják, hogy nagyon nehéz kifejezetten tiniket célzó programot szervezni.

A programokról való mélyebb beszélgetés során kiderült, hogy a fiataloknak nem feltétlenül kizárólagos csak őket érintő programokra van igényük, nem az a fontos, hogy más korosztály ne legyen jelen, hanem, hogy a fiatalok különböző csoportjai egymástól elkülönülve spontán tudjanak részt venni a programokon, anélkül, hogy „kinéznék” őket.

5.4 A kérdőíves felmérés eredményei

Módszertani háttér

Az adatfelvétel 2021. június és szeptember között valósult meg online kérdőíves lekérdezéssel. A kutatás nem reprezentatív, a kérdőív a fiatalok bevonásának eszközéül szolgált a stratégiatervezési folyamatba. A felmérés tematikáját, a fókuszában álló főbb tartalmakat a település igényei határozták meg; a kérdőív kialakítását, tesztelését a stratégiatervezési folyamatba bevont települési szakemberekkel végezték. A kérdőívben vizsgált főbb kérdéskörök:

- Alapvető szociodemográfia
- Települési ifjúság énképe, jövőképe
- Közösségi részvétel igénye, lehetőségei
- Településsel kapcsolatos elégedettség / elégedetlenség faktorai, szintjei
- Ifjúsági szolgáltatások és programok ismertsége, hiányzó szolgáltatások és lehetőségek, igények felmérése.

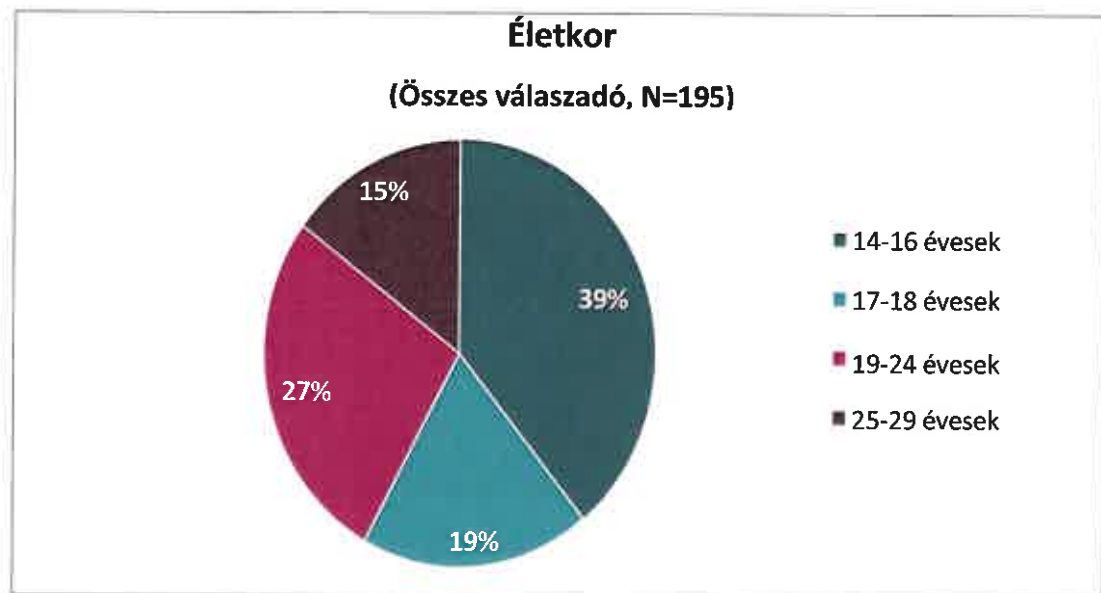
A felmérés célcsoportját az Orosházán élő 14-29 éves korosztály alkotta, az adatfelvételt a kutatói team által előkészített online kérdőív felhasználásával a település maga végezte.

A minta jellemzői

A felmérésben összesen 195 fiatal vett részt, közülük összesen 133 fő válaszolta meg a kérdőív összes kérdését.

Mielőtt részletesen ismertetésre kerül a kutatás eredményei, áttekintjük a kutatásban résztvevők legfőbb demográfiai jellemzőit: bemutatjuk nemek, életkor, lakóhely, családi állapot, iskolai végzettség és oktatási vagy foglalkozási státusz szerinti megoszlásaikat.

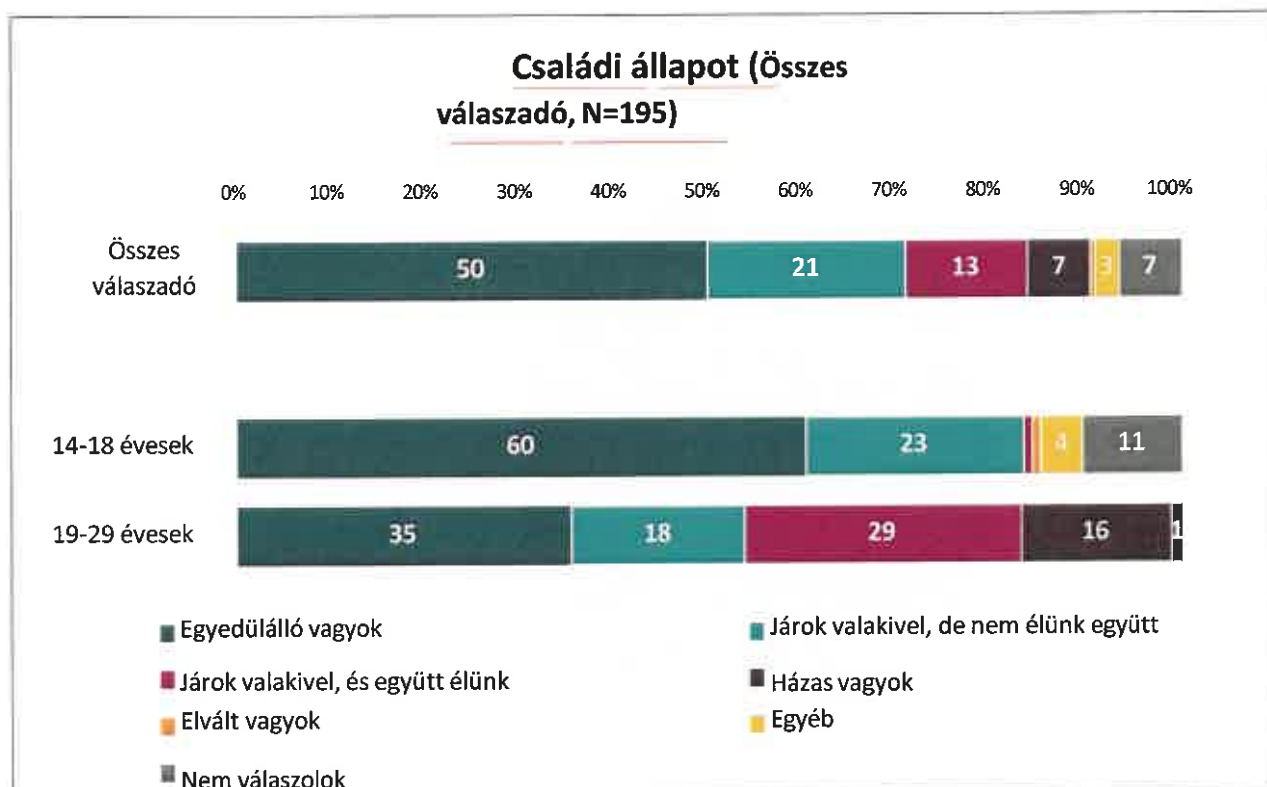
A kérdőívet kitöltők nagyobb része, 61%-a (119 fő) lány, a fiúk aránya 39% (76 fő)

1. Ábra: A válaszadók korcsoportok szerinti megoszlása

A vizsgálatban résztvevők legnagyobb része a középiskolás korosztályba tartozik, a 14-18 évesek teszik ki a teljes minta 58%-át. A 19-24 évesek aránya 27%, a 25-29 éves korosztályba pedig mindössze 15% tartozik. A kérdőív kitöltőinek átlagos életkora 19 év.

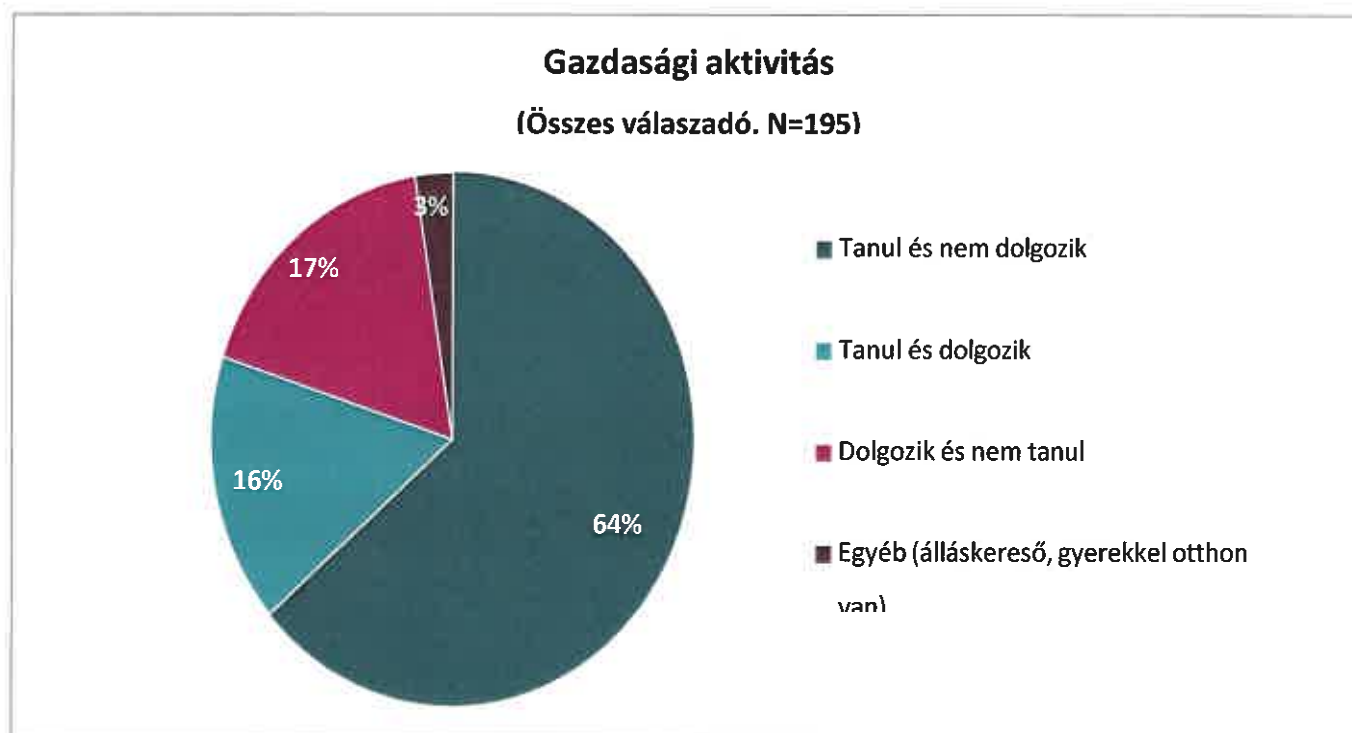
A válaszadók túlnyomó többsége (89%) Orosházán lakik, mindössze tizedük említette, hogy nem a városban él, csak itt tanul vagy dolgozik. Utóbbi fiatalok elsősorban Orosháza 20-30 km-es körzet-ében fekvő falvakban laknak és jellemzően naponta ingáznak a városba.

2. Ábra: A válaszadók családi állapot szerinti megoszlása

A megkérdezett fiatalok fele egyedülálló. Ötödüknek van partnerkapcsolata, de nem élnek együtt, további ötödük házas vagy együtt él valakivel, az elváltak aránya elhanyagolható. A 14-18 éves korosztály fiataljainak 60%-a egyedülálló és 23%-uknak van párkapcsolata. Az együttélés, házasság még nem jelenik meg érdemben ebben a korcsoportban. A 18 év felettieknek mindössze 35%- a szingli, a házasok és társukkal együtt élők aránya együttesen 45%-ra tehető.

A kérdőív kitöltőinek háromnegyede (77%) családtagjaival él együtt gyerekként, 18% házas- vagy élettársával, 3% egyedül és 2% a barátaival közös háztartásban. A 14-18 évesek lényegében mindannyian a szüleikkel élnek, a 19-29 éveseknek azonban csak kevesebb mint fele (46%) él családtagjaival együtt gyerekként, közel ugyanennyien (44%) házas- vagy élettársukkal tartoznak egy háztartásba.

3. Ábra: A válaszadók gazdasági aktivitás szerinti megoszlása

A válaszadó fiatalok kétharmada diák és kizárólag a tanulással foglalkozik, munkát mindössze 16%-uk vállal a tanulmányai mellett. További 17% már dolgozik és nem folytat tanulmányokat a munkájával párhuzamosan. A tanulás melletti munkavállalás a fiatalabb (14-18 éves) korosztályban viszonylag ritka, mindössze egytizedükre jellemző, a többségük (90%) kizárólag tanul. A 19-29 évesek negyede kizárólag tanul, közel ugyanennyien dolgoznak is a tanulás mellett, 42% pedig kizárólag dolgozik.

A felmérés résztvevőinek több mint fele (57%) jelenleg legfeljebb alapfokú végzettséggel rendelkezik, 35% középfokú, 9% pedig felsőfokú tanulmányokat zárt le. A 14-18 éves – döntően középiskolás – korcsoport többsége egyelőre 8 általánost végzett, mindössze 7%-uknak van befejezett középfokú végzettsége. A 18 év felettek kétharmada középfokú, 21%-a felsőfokú végzettséggel rendelkezik.

Az orosházi ifjúság önképe, jövőképe

Első lépésben a kérdőív rákérdezett arra, milyennek látják magukat, illetve mit gondolnak, milyennek látják őket szerintük a városban élő felnőttek, és van-e lehetőségük megmutatni magukat a településen. Megkérdezték továbbá, hogy szerintük mik a fiatalok önállóságának kritériumai.

Ezt követően a fiatalok megtartásának kulcsfontosságú kérdését, a jövőképet vizsgálták: 5, illetve 10 év múlva hol terveznek élni és mik segíthetnék elő, hogy maradjanak a városban.

Az Orosházán élő 14-29 éves fiatalok száma megközelítőleg 5000 főre tehető.⁹ A megkérdezett fiatalok 12%-a pontosan ennyire becsülte a korosztály nagyságát, velük együtt 23% tudta megközelítőleg helyesen megbecsülni, hogy összesen mennyi fiatal tartozik ebbe a korcsoportba.

4. Ábra: Az orosházi fiatalok önmagukról alkotott képe és a felnőttek róluk alkotott (feltételezett) képe¹⁰

Az orosházi fiatalok úgy érzik, hogy van véleményük a körülöttük folyó dolgokról és bátornak látják magukat. Bár zajosnak, hangosnak tartják magukat, az agresszivitás távol áll tőlük. Az önmagukról alkotott kép összességében kedvező: a pozitív vonásokat (van véleményük, bátrak, életteliak, magabiztosak, kreatívak) inkább magukénak érzik, míg a negatív jellemzők többségét (agresszívak, zárkóztak, otthonülők) kevésbé vélik találónak. Az önképükben látható bizonyos fokú passzivitás: nem érzik magukénak a vállalkozó kedvet és a tettrekészség, az önállóság, az összetartás sem jellemző vonása a korosztálynak.

⁹ Forrás: Központi Statisztikai Hivatal (www.ksh.hu), Orosháza Város Önkormányzata

¹⁰ Inkább igaz – „Inkább nem igaz” válaszok különbsége százalékpontban

A fentiek ismeretében érdemes vetnünk egy pillantást arra a képre, ahogyan – a fiatalok szerint – a felnőttek látják őket. Az orosházi fiatalok úgy vélik, hogy a felnőttek sokkal negatívabbnak látják őket: kifejezetten zajosnak, valamelyest agresszívnek, egyáltalán nem kedvesnek és meglehetősen passzívnak (közömbösek, érdektelenek és egyáltalán nem vállalkozó kedvűek, tettekre szék, önállóak, vagy összetartóak).

A fiatalok nem gondolják, hogy a korosztályuk szereti Orosházát, és úgy vélik, hogy ezt a felnőttek is így látják. A fiatalok a szórakozási lehetőségek hiánya miatt nem tartják vonzónak a várost a korosztályuk számára.

A középiskolás (14-18 éves) és az idősebb (19-29 éves) korosztály önképében felfedezhető némi különbség. A 18 év felettiak passzívabbnak látják (közömbösebbnek, otthonülőbbnek és kevésbé tettekre szék, önállóak, magabiztosnak) a helyi fiatalságot, mint a középiskolások, és úgy vélik, hogy az orosházi fiatalok még kevésbé szeretik a városukat.

A kérdőívet kitöltő fiataloknak csak kevesebb mint fele (44%) érzi úgy, hogy van lehetőségük megmutatni Orosházán, hogy milyenek is ők valójában. A fiúk és a fiatalabbak valamivel optimistábbak e téren, de még közülük is csak minden második fiatal véli úgy, hogy van lehetősége ön-reprezentációra.

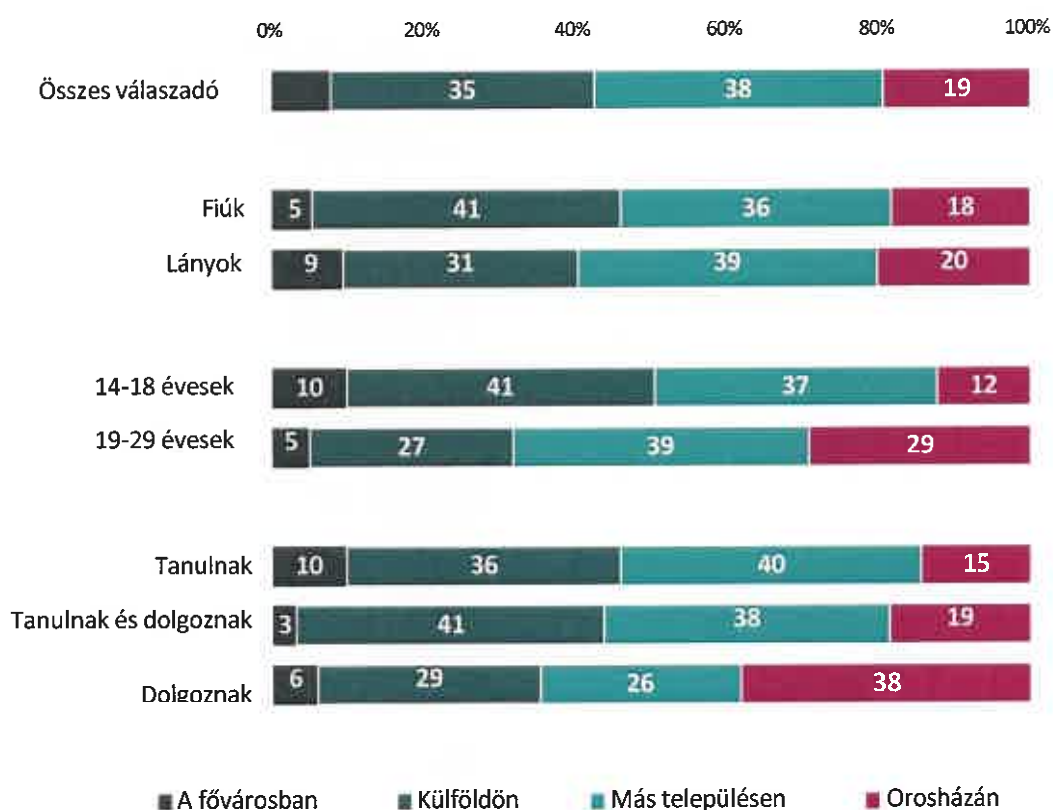
A fiatalok perspektívájából az önálló döntéshozatal lehetősége, a saját kereset és a háztartás önálló vezetése az első három legfontosabb kritériuma az önállósodásnak. A teljes anyagi függetlenség is jelentős faktor, de nem annyira, mint az előbbiek. A lakásviszonyok, a tanulmányok és a párkapcsolat kevésbé meghatározó e téren.

A kutatásban résztvevő fiataloknak mindössze 28%-a tervezi, hogy 5 év múlva is Orosházán élne. A többség számára nem elsősorban a főváros, vagy a külföldi lehetőségek a vonzó, inkább másik vidéki városban képzelnek el magukat.

A középiskolás korosztálynak csak 19%-a maradna Orosházán, ezzel szemben a 18 év felettieknek majdnem kettőtöde (39%) véli úgy, hogy 5 év múlva is itt él majd. Azok a fiatalok terveznek legnagyobb arányban a városban maradni, akik már befejezték a tanulmányaikat és dolgoznak, közülük lényegében minden második itt képzelel el magát 5 év távlatában.

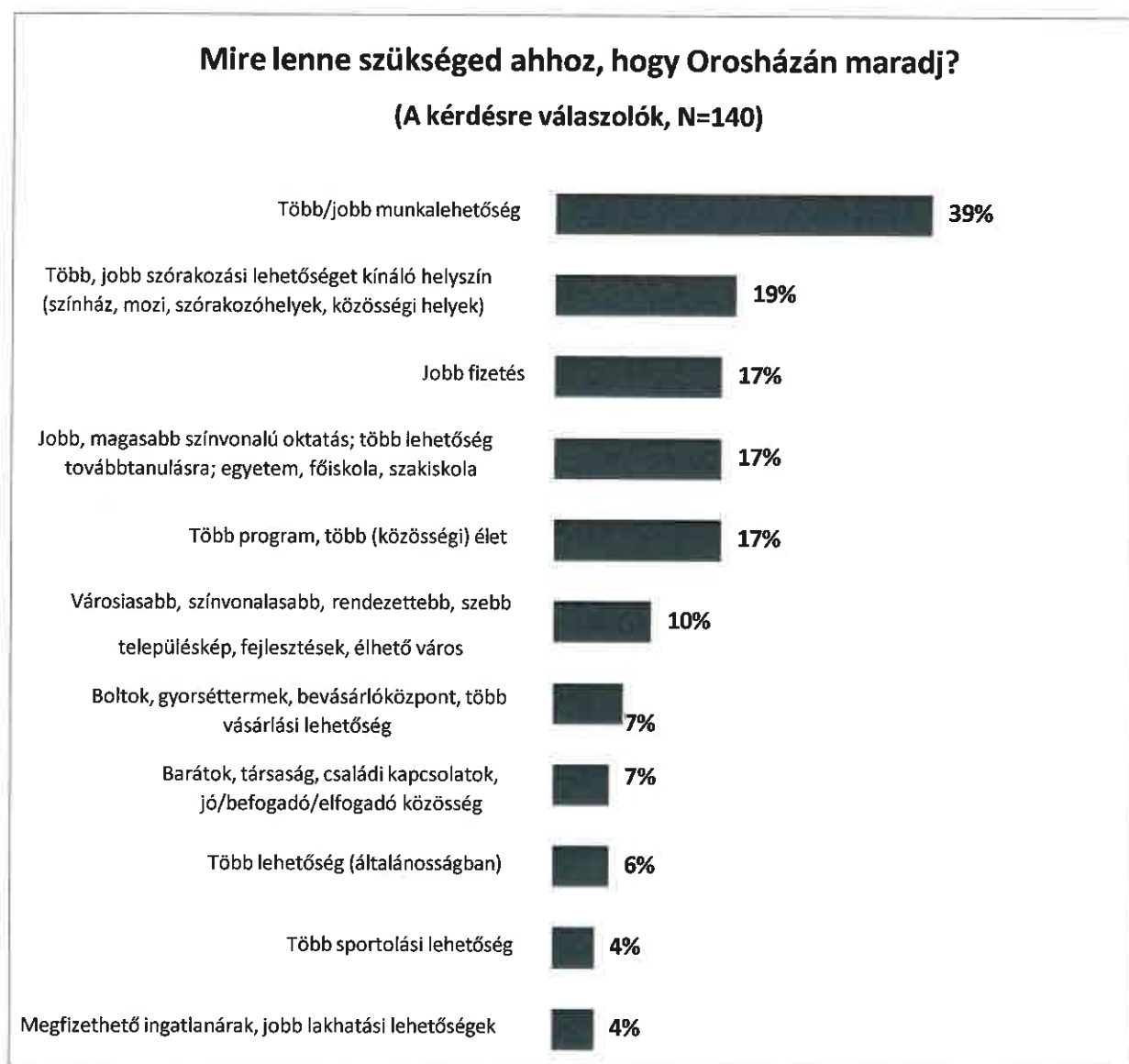
Hol képzeld el a jövődet 10 év múlva?

(Összes válaszadó. N=195)

5. Ábra: Lakóhellyel kapcsolatos tervek 10 év távlatában

A megkérdezettek egyötöde gondolja csak úgy, hogy 10 év múlva is Orosházán él majd. Ebben az időtávlatban a más vidéki városok mellett a külföldi lehetőségek is rendkívül vonzóak. Az 5 éves tervekhez hasonlóan ebben az esetben is azok körében nagyobb a maradni szándékozók aránya, akik dolgoznak és már nem tanulnak (38%).

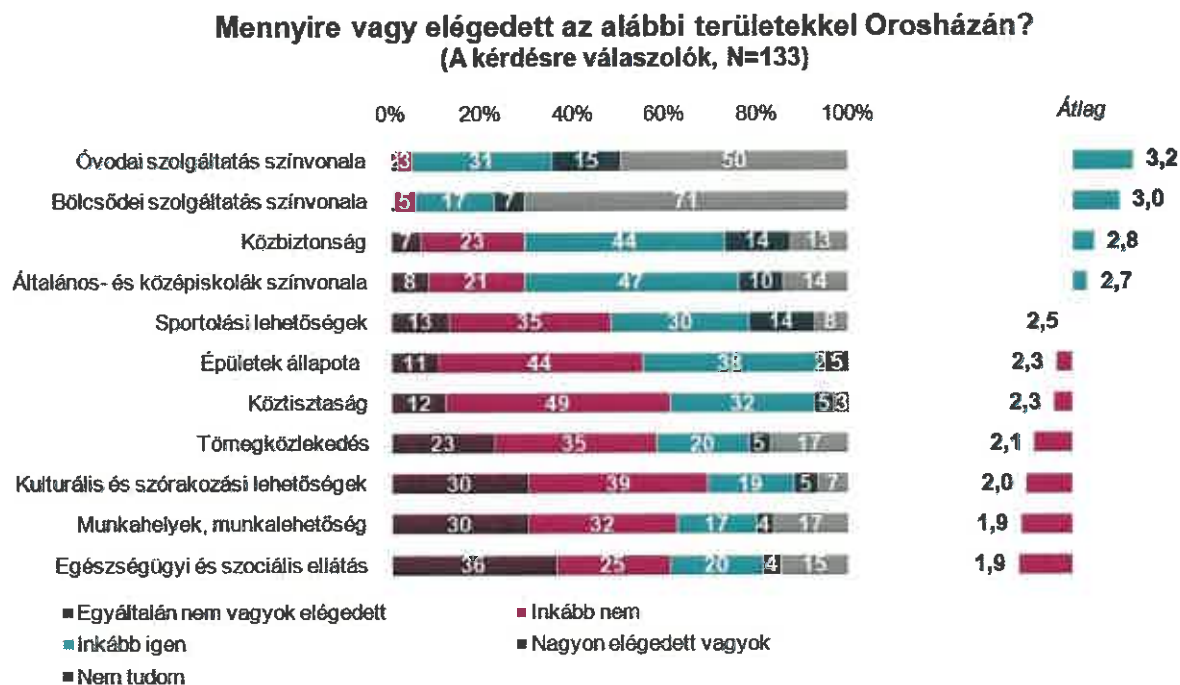
6. Ábra: A fiatalok helyben maradását elősegítő tényezők

A fiatalok közül legtöbben a több és jobb munkalehetőséget említik legfontosabb megtartó erőként. Emellett a másik döntő faktor a szabadidő minőségi eltöltésére irányul: több színvonalas, szabadidő eltöltésére alkalmas helyszínt és jóval több fiataloknak szóló programot igényelnek.

A településsel kapcsolatos elégedettség / elégedetlenség faktorai, szintjei

Az orosházi fiatalok helyben maradással, elköltözással kapcsolatos terveinek megértéséhez fontos látnunk, hogyan értékelik a településüket, mivel elégedettek és mire lenne szükségük.

Az orosházi fiatalok több mint kétharmada (68%) nemtől, kortól függetlenül alapvetően szereti a városát. Ennek ellenére nagyon kevesen (20%) vélik úgy, hogy a dolgok jó irányba mennek a városban. Különösen igaz ez 18-29 éves korosztályra, és azokra a fiatalokra, akik dolgoznak.

7. Ábra: A várossal való elégedettség dimenziói

A fiatalok alapvetően elégedettek a közbiztonsággal és az alap-, illetve középfokú oktatás színvonalával. Az egészségügyi és szociális ellátás, a munkalehetőségek, a kulturális és szórakozási lehetőségek, illetve a tömegközlekedés megítélése azonban kifejezetten kedvezőtlen.

A felmérésben vizsgált orosházi programok, lehetőségek közül a Mikulásfutást ismerték legtöbben (84%), a fiatalok fele szívesen részt vett benne. A Művelődési Ház és a Diáktanya programjairól is sokan hallottak, háromból kettő fiatal ismeri ezeket, és minden második be is vonódott valamelyikbe. Az OHGYIÖK programjai valamivel szűkebb kör (55%) számára ismerősek, a válaszadó fiataloknak körülbelül harmadát tudták aktiválni. Az „Amit csak akarsz – Orosházán!” pályázati lehetőség híre a fiataloknak mindössze negyedéhez jutott el és 15% állította, hogy részt vett benne.

A szabadidő minőségi eltöltése a fiatalok központi problémája: a kérdésre válaszolóknak 45%-a hiányolja a nekik szóló rendezvényeket, programokat, szórakozóhelyeket, közösségi teret vagy sportolási lehetőségeket (pl. fedett uszoda, pláza, mozi, edzőtermek, sportpályák, koncertek).

Az orosházi ifjúság önreprezentációs igénye és lehetőségei, a települési részvétel lehetőségei

A válaszadó fiataloknak összesen 29%-a tartja magát valamilyen mértékben aktívnak, további harmaduk ugyan nem tartja kezdeményezőnek magát, de szívesen csatlakozik mások megmozdulásaihoz, míg 40% saját bevallása szerint nem aktív a helyi közösségi életben. A saját korosztályukat a fiatalok hasonlóknak látják saját magukhoz.

Mindez összhangban van a fiatalok saját magukról alkotott képével: nem érzik találónak magukra a vállalkozó kedvet és a tetterekészség, az önállóság, az összetartás sem igazán jellemző rájuk.

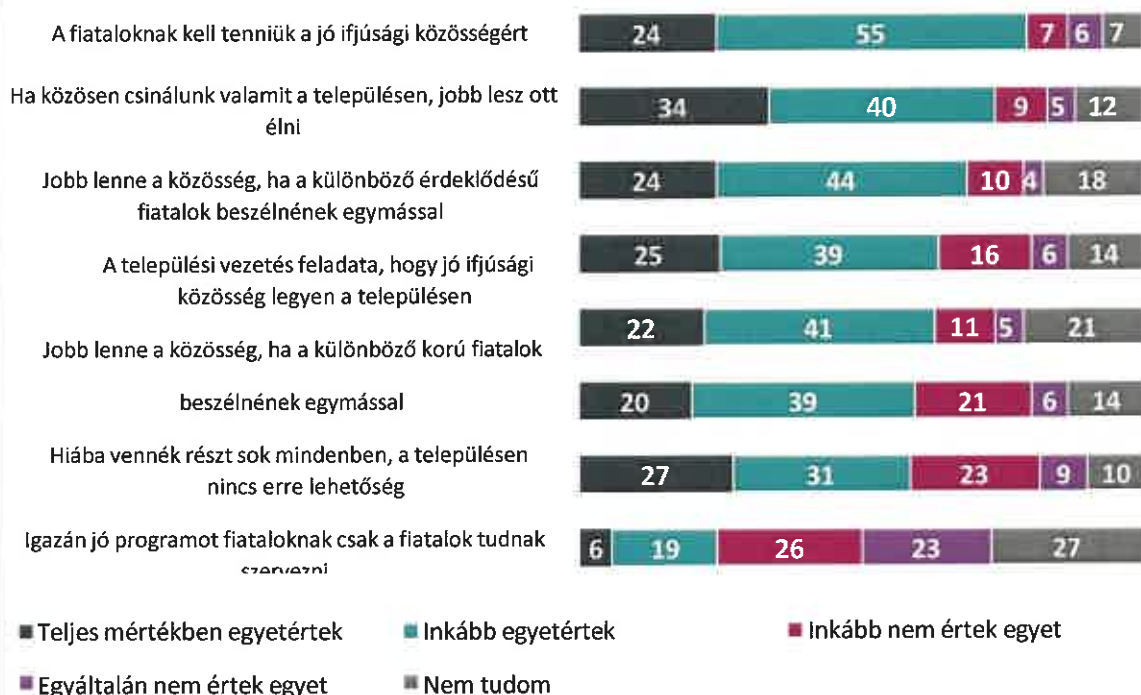
A fiúk és a középiskolás korosztály, valamint a diákok aktívabbnak látják magukat, mint a lányok, a 18 év felettiak és azok, akik már dolgoznak.

„Ha van olyan közösségi tevékenység, ami a szívügyed, milyen gyakran tudnál foglalkozni vele?” című kérdésre válaszoló fiatalok kétharmada el tud képzelni olyan közösségi tevékenységet, amivel szívesen foglalkozna. Szinte minden második fiatal gondolja úgy, hogy rendszeresen (legalább kéthetente vagy gyakrabban) foglalkozna ilyesmivel. A konkrét közösségi tevékenységek, amiket a fiatalok említettek, rendkívül színes képet mutatnak. Legvonzóbbnak a sport bizonyult, emellett a kulturális tevékenység, programszervezés, az állatvédelem, környezetvédelem, rászoruló és hátrányos helyzetűek támogatása merült fel leggyakrabban.

A közösségi részvétel legfőbb motivációi a kapcsolatháló bővítése és az önfejlesztés, azaz a látókör szélesítése és új dolgok tanulása. Legkevesbé a munkatapasztalat szerzése motiválja a fiatalokat e téren.

Mennyire értesz egyet az alábbi állításokkal?

(A kérdésre válaszolók, N=140)

8. Ábra: A fiatalok kortárs közösséggel kapcsolatos attitűdje

A fiatalok többsége (79%) úgy véli, rajtuk múlik, hogy jó ifjúsági közösségük legyen, négyből három fiatal pedig alapvetően azzal is egyetért, hogy ha közösen csinálnak valamit a településen, akkor jobb lesz ott élni. A programszervezés kérdése azonban jóval megosztóbb: míg 58% szerint fiataloknak való programot igazán csak fiatalok tudnak szervezni, addig a fiatalok harmada ezzel nem ért egyet.

A válaszadó fiataloknak csak közel fele szerint van működő ifjúsági közösség Orosházán. Közülük minden második (48%) az OHGYIÖK-re gondolt konkrét közösségként, a Diáktanyát 11%, a DÖK-öt 8%, az Evangélikus Ifit 5% említette. Többen sportegyesületekre, informális baráti közösségekre asszociáltak. Az összes válaszadó közül csak 12 fiatal állította, hogy tagja valamelyik konkrét ifjúsági közösségnek.

A fiatalok 11%-a említette, hogy tagja közösségi oldalon olyan csoportnak, amely az orosházi fiatalok közötti információcserét segíti. Ők elsősorban az OHGYIÖK és az „Orosházi vagyok” facebook csoportokra gondoltak.

Az ifjúsági közösségek szerepe az orosházi fiatalok véleménye szerint sok területen vitathatatlan: a fiatalok összefogása, érdekképviselése és a programszervezés a három legkimagaslóbb terület. Emellett a fiatalok ötleteinek közvetítése, az együttműködés tanulása, a kortárssegítés, a fiatalok bevonása is egyértelmű jelentőséggel bír szerintük. A kapcsolatteremtés különböző csoportok között (fiatalok és idősek, különböző életkorú, érdeklődésű fiatalok között), a fiatalok életérzésének kinyilvánítása, elfogadtatása az előbbieknél valamivel kisebb jelentőséggel bír.

Bár a fiataloknak viszonylag kis hányada tartja önmagát és a kortársait aktív közösségi résztvevőnek, közel felük szívesen kommunikálna időnként a város vezetésével. Ennek legnépszerűbb csatornája a kérdőíves felmérés (32%), de sokan a kötetlen beszélgetésre is nyitottak lennének (24%). Iskolai keretek között (pl. osztályfőnöki órára meghívott képviselővel) 16%, egyéb, erre a célra kitalált rendezvényen 13% osztaná meg szívesen ötleteit, véleményét.

8.5 A WorldCafé és a Diákszövetség eredményei

8.5.1 Résztétel

Mi az érdekképviselés? Kihez fordulhatnak a résztvevők? Nagyon sokan említették a szüleiket, barátokat, polgármestert, osztályfőnököt, mint érdek-képviselési szereplőt a mindennapi életükben. A résztvevőkben nem, vagy csak ritkán merült fel annak a lehetősége, hogy egyrészt ők is teljes mértékben beleszólhatnak a közügyekbe, az őket érintő városi tevékenységekbe, másrészt, hogy a hivatalos, formálisabb mód mellett vannak fiatal barát és közvetlen, elérhető érdek-képviselési források.

Sokan információ hiányában vannak, nem tudják milyen szervek, szervezetek, intézmények vagy személyek találhatók meg az informális kapcsolataikon kívül, illetve sokszor a pedagógusok, más oktatási területen dolgozók sem tudják pontosan, hogy a diákok kihez fordulhatnak annak érdekében, hogy érdemi változást legyenek képesek elérni.

A résztvevők között megjelent, hogy az érzelmi szükségleteikre reflektáltak annak kapcsán, hogy mit jelent számukra az érdek.

8.5.2 Közösségi aktivitás

Költségvetését az éves programterv alapján Orosháza Város Önkormányzata határozza meg, további forrásait pályázatok útján bővíti. A gyermekönkormányzatok városi szintű támogatottsága elenyésző az országban, Orosháza éllovas ezen a téren. A testület választott ifjúsági képviselőkből, egyéni tagokból, 1 fő ifjúsági polgármesterből, 2 fő ifjúsági alpolgármesterből, 1 fő felnőtt segítőből (2016. február 28-ig napi 8 órában, majd önkéntesen) és 1 fő ifjúsági referensből áll. A testület mandátumai 2 évre szólnak, a választás minden 2. év őszén zajlik le városunk iskoláiban. A választás kihirdetésekor tartják az alakuló testületi ülést és az alpolgármesterek választását is. Az OHGYIÖK politikai tevékenységet nem folytat, szervezete pártoktól független, azoktól támogatást nem fogad el és nem ad. Együttműködési megállapodásuk van a város számos civil szervezetével, akiknek programjain részt vesznek, segítenek. 1999 óta tagja az országos szervezetnek (Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzati Társaság), így az országban működő Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzatokkal aktív kapcsolatban áll, ezáltal lehetőség nyílik tapasztalatcserére, egymás segítésére és az együttműködésre is.

Állandó tevékenysége kéthetente a testületi ülés, melyen a tagok megvitatják az aktuális programokkal kapcsolatos teendőket, a régiós és országos szervezetekkel kapcsolatos aktualitásokat, a város iskoláiban működő diákönkormányzatok munkáját. A felnőtt segítők feladata, hogy segítsék és támogassák a szervezet munkáját, valamint kéréseiket, véleményüket továbbítsák Orosháza Város Önkormányzata felé. Különböző fórumokon rendszeresen hangsúlyozzák, hogy nemcsak az OHGYIÖK tagjai, hanem a város minden fiatalja elmondhatja nekik Orosházát érintő gondolatait. Részvétel és érdekképviselő szempontjából át kell gondolni a szervezet működését.

Iskolai Diákönkormányzatok

Az orosházi általános iskolák és középiskolák mindegyikében működik diákönkormányzat (az Eötvös József Katolikus Általános Iskolában diákközösség néven). Feladatuk elsősorban a programszervezés, érdekképviselői, információ-, érdekközvetítő szerepük elenyésző, ez a műhelymunkák során felszínre került, mint probléma. Éppen ezért különböző motivációs eszközökkel ösztönözni kell a diákönkormányzatokban rejlő lehetőségek kihasználását. Fontos feladat a diákönkormányzatok tevékenységeinek láthatóságának növelése is, hiszen felmerült probléma volt az is, hogy a mindennapi diákság nem tudja mit is csinál a diákönkormányzat, mi az a rendezvény, amelyik szervezése az ő nevükhöz kötődik. A láthatóság és a diáknyelvi érthetőség növelésével aktívabb diákélet létesíthető.

5.5.3 Közösségi terek

A Diákpárlament és a kérdőív megvilágította azt a korábban már tárgyalt problémát, hogy a fiatalok nem tudnak a helyi ifjúsági közösségi terekről, nem tudják, mit lehet ott csinálni. Ezen felül felszínre került, hogy a közösségi helyszíneken (Főtér, Árpád-kert, PMK előtti lépcső) úgy érzik, nem látják szívesen őket, előbbi kettő inkább a családosok, idősebbek terei a szemükben. Nagyon érdekes, hogy a meglévő, kimondottan a számukra kialakított közösségi terek esetében senki nem hozta szóba a Diáktanyát, a PMK-t, a Könyvtárat és a Máltai Játsszóteret, pedig a kérdőívben szerepelnek.

Általuk ismert és látogatott közösségi térként felmerültek a szórakozóhelyek:

- B Verzió Pub: Biztonságos, központi helyen van, viszonylag homogén korosztály látogatja, vannak nekik szóló programok.
- Blabla: Kevésbé ítéltetett biztonságosnak, vegyes a korosztály.
- VakEgér: Van billiárd, csocsó, zenegép, többi helyhez képest olcsó.

5.5.4 Oktatás és munka

A worldcafé résztvevői a pozitívumokat és a negatívumokat keresték az iskola vonatkozásában. A beszélgetések során több negatívum hangzott el, mint pozitívum. A negatívumok között leggyakrabban az iskolai leterheltség, túlterheltség szerepelt, ezen belül is a nagy tananyag mennyiség, a sok tanulni való, az órarend és óraszám probléma. Felvetődött a felesleges tárgyak problémája, az életvitelhez kapcsolódó tantárgy hiánya. Rövidek a szünetek, kellene egy hosszabb szünet (tízórai), nincs gyakorlóhely (szakmunkások esetében), nem használják ki eléggé a korszerű informatikai eszközöket az oktatásban. A programok lehetnének változatosabbak, sok a régi iskolai program. A tanárok nem feltétlenül támogatók a diákok szempontjából, kevés a tanár. A továbbtanulás kérdése nyomasztja őket, nagy az elvárás mind a szülők, mind a tanárok részéről, túl korán kell döntést hozniuk.

Pozitívként említették, hogy sok az iskolai és iskola által szervezett tanórán kívüli rendezvény, foglalkozás. Működnek jó diáklklubok (Székács iskola), változatos és jó a gyakorlati oktatás (szakmunkásképző), jók a tanárok, nagy az udvar, kapnak rendszeresen tejet és túró rudat.

A következő témakör az iskolai belső és az iskolák közötti kapcsolatokat, valamint a közösségi élet jellegzetességeit vizsgálta. Általánosságban elmondható, hogy az osztályközösségek nem mindenütt fejlődnek megfelelően, a kommunikáció hiányos vagy alig létező (ez a helyzet az évfolyamok és az iskolák közötti kapcsolatok esetében is). Néhány

helyen folyamatosan zajlik a közösségi élet, másutt pedig időszakosan, például egy osztálykirándulás vagy gyakorlat alkalmával. Az osztályközösségeken belül gyakori a klikkesedés. Az évfolyamok között általában jó a kapcsolat, de nincsenek olyan közös programok, amelyek elősegítenék az egymás megismerését, (pozitív példaként említették a gólyatábort).

Azok, akik válaszoltak az iskolákban fellelhető hiányokra, leginkább a programok és rendezvények hiányát emelték ki, különösen az iskolák között. Hiányolták a sulidiszkókat, melyek csupán évente egyszer vagy kétszer, osztályszinten kerülnek megrendezésre (nincs, vagy kevés az évfolyam- vagy iskolaszintű rendezvény), valamint több szakmai és sporteseményt. Problémaként merült fel a tanárhiány, a digitális eszközök hiánya az oktatásban, a nyelvoktatás és a felnőtt segítség hiánya a programok megvalósítása során. A Vörösmarty Mihály Általános Iskolában a tornaterem kicsiny mérete okozott problémát, másutt pedig a légkondicionáló hiánya.

A résztvevő diákok a fejlődés érdekében több közös, lazább beszélgetést szeretnének tanulók és tanárok között iskolán belül és iskolák között. Továbbá javasolják tanár-diák programokat (sport, művészeti stb.), közös jótékonyági eseményeket. Azt is szeretnék, hogy nyitott legyen az iskolai bál, ahová minden iskolából érkezhetnek a tanulók. Az oktatás során tantárgyakat összekötnék kirándulással, terepgyakorlattal, hogy a tanulók az elméletet a valóságban is tapasztalhassák. Fontos lenne, hogy találkozzanak cserediákokkal, megismerjék a cserediákok életét. A sportpályák hétféle használatának lehetősége is felmerült, főként az iskolák területén lévő sportpályákra és kondiparkokra gondolva. Amennyiben ez nem kivitelezhető, több városi lehetőség kialakítása.

A WorldCafé eredménye szerint, van különbség az iskolák megítélése között. A résztvevők szerint, van az elit iskola, van a gyengék iskolája és van egy, amely a maga módján, de láthatatlan. A fiatalok nem igazán ismerik a saját iskolájukon kívüli intézményeket, az ott folyó oktatást, programokat, diákéletet. Hagyományos nagyszabású diákprogram is csak a Táncsicsban van. A másik két iskolában nincs. Nyilván ebben van feladata a DÖK-nek és a segítő pedagógusoknak is. Jól működő klubélet van a Székács iskolában, mégis kevesen tudják iskolán kívül. Talán a Kossuthban a legnehezebb a DÖK munkája. A sport területén történt az első kezdeményezés, hogy az iskolák tanulói egymással versenyezve találkozzanak (iskolák közötti teremlabdarúgó mérkőzés, ahol a diákok és a tanárok is összecsaptak egymással). Később ez az ötlet ugyan más formában, de fennmaradt. A kommunikáció nem csak az iskolán belül hiányzik, hanem iskolák között is. Hiányoznak az olyan programok,

vagy helyszínek, amelyek lehetőséget adnak az egymás közötti gondolatcserére, kikényszerítik a verbális kommunikációt.

Színvonalas, jó– majdnem egyetlen – rendezvénynek tartották az Extrém Sportnapot. Itt tényleg iskolától függetlenül versenyeznek a fiatalok, bemutatót tartanak, szórakoztatják egymást. Jó kapcsolatépítő lehetőség a hasonló érdeklődést mutató fiatalok számára akár versenyzőként akár nézőként vesznek rajta részt. A kapcsolat erősítésére felmerült ötletként olyan városi program, amelyen a város valamennyi diákja részt vesz. Példának hozták fel a békéscsabai hagyományos Garabonciás Napot.

A diákok nagy része pozitívan tekint a jövőbe, csak kevesen gondolkodnak negatívan a témával kapcsolatban. A közeli jövő legfőbb aggodalmaiként a továbbtanulás kérdése merült fel: hol és mit tanuljanak tovább? Döntéseiket leginkább az érdeklődés, képességeik és a tanulási hely befolyásolja. Elképzeléseik alapján a manuális munkák egyre inkább háttérbe szorulnak a robotika térnyerésével, így az elméleti tudásra lesz egyre nagyobb szükség (például mérnök, informatikus). A hiányszakmák pótlása (pl. orvos, pedagógus) is fontos feladat marad.

Az aktuális oktatásban igény mutatkozik más típusú tantárgyakra is, amelyek elősegíthetik a jövőbeli boldogulást, például életvezetés, pénzgazdálkodás, fenntarthatóság és az aktuális digitális világ, technológiai fejlesztések nyomon követése.

A környezetvédelem témája szinte minden beszélgetés során felmerült: víz- és légszennyezés, állatok védelme, megújuló energiaforrások. A fiatalok aggodalmukat és tehetetlenségüket fejezték ki. Egyéni szinten úgy érzik, hogy szembenéznek a környezetvédelem kihívásaival, de szeretnék, ha a társadalom is komolyabban venné ezeket a kérdéseket. Inkább alternatív megoldásokra van szükségük, nem pedig korlátozásokra. Felmerült az a kérdés, hogy hogyan mérhető az, amit a környezet védelme érdekében tesznek? Ahhoz, hogy ezeket a döntéseket megfelelően mérlegelhessék, több megbízható információra és gyakorlati tapasztalatra lenne szükségük. *Városi szinten hasznos lenne több szelektív hulladékgyűjtőt kialakítani, és pontos útmutatást adni arról, hogy melyik kukába mit és hogyan kell gyűjteni.* A közlekedés is fontos témaként merült fel. Jövőképük alapján az autóval való közlekedés csökkenni fog. Szükséges ennek alternatíváit megtalálni. *Városi szinten jó lenne több, jobb tömegközlekedési lehetőség, a város jobb megközelíthetősége, elektromos kerékpárok és rollerek (ingyenes) használata.*

A tudomány és technológia jövőbeni fejlődésére is kíváncsiak a fiatalok. Az online világ védelme (adatok, vírusok, online zaklatás) még fontosabb téma lesz. Egyre több okos otthon lesz, ezzel több szabadidőhöz juthatnak az emberek, itt fontos, hogy ne lustuljanak el, hanem hasznosan töltsék az idejüket. Nem szeretnék, ha a közösségi kapcsolatok csakis a virtuális

térben zajlanának a jövőben. *Felmerült az igény több valós térben való szórakozási lehetőségre: élménypark, extrém sportok, játéktér (bowling, flipper stb).*

Felmerült témaként az is, hogy a jövőben mi lesz az érték, mi az, amit birtokolni szeretnénk. A készpénz elképzelésük szerint hamarosan el fog tűnni (online, telefonnal fogunk fizetni mindenért). Az alapvető szükségleteink (víz, levegő, élelmiszer) fel fog értékelődni, és fontos lesz lakóhelyünk biztonsága.

A világszintű béke iránti vágy is minden csoportnál megfogalmazódott.

5.5.7 Szabadidő

Fő probléma, hogy a fiatalok túlterheltek, úgy érzik nincs szabadidejük, amit eltölthetnének a programokkal. Nem ismerik a lehetőségeiket (diáktanya, gyerekkönyvtár). Megnehezíti a bejárások dolgát, hogy nincs busz haza éjszaka, és hogy sok program gyopároson van, ahova nehezebb kijutni. *Erre megoldás lehet, ha több program a főtéren, a városközpontban kerülne megrendezésre.* Fontos, hogy több program legyen iskolákon átívelő, ingyenes vagy minimális belépőjű, és tudjanak róla időben.

Egyértelmű, hogy szükség lenne több offline együttlétre, ahol a diákok a közösségi létet megtapasztalhatják, ez ösztönözheti őket később a városban maradásra, illetve a további tanulmányaik után a visszatérésre.

Amit alapvetően kiemelték az a rendezvények hiánya, illetve azok alacsony látogatottsága a célcsoport részéről. Eltekintve a pandémiás időszaktól azt tapasztalták – ami egybevág kicsit a helyzetelemzésben leírtakkal, hogy a kifejezetten a 14-18 éves korosztályok számára kevés a rendezvény. Nagyon nehezen motiválható korosztály. A szórakozóhelyek üzemeltetői kérdőíves felmérést készítettek a fiatalok körében, mely előadót látnák szívesen. Az előadó meghívása viszont nem váltotta ki a várt érdeklődést. A fiatalok hiányolták a szórakozóhelyen a beszélgetésre alkalmas helyeket. Véleményük szerint a legtöbb szórakozóhelyet az idősebb korosztály számára tartják fent.

5.5.8 Mentális egészség

Az aktuális helyzet felnőttekkel és az ifjúság körében is áttekintésre került. A résztvevők egyetértettek abban, hogy a társadalmi nyomás, politikai feszültség és anyagi bizonytalanság súlyosan érinti a mentális egészséget. A Covid járvány, az online környezetbe való átállás és az általános bizonytalanság tovább nehezíti mind a felnőttek, mind a gyermekek mindennapjait. A felnőtteknek kezdeményezőbbnek kell lenniük ezen a téren, és a szupervízió, szülői fórumok és az oktatási kerekasztal fontosságát hangsúlyozták.

A következő 5 évben az iskolai szociális segítők és pszichológusok fontosabb szerepet kell kapjanak, és meg kellene teremteni azokat a platformokat, ahol diákok és szülők segítséget kaphatnak, miközben biztosítani kellene a diszkréciót és az anonimitást.

Az egymás iránti támogatás és az új reformok bevezetése kulcsfontosságú lenne. Kiemelték a mentorprogramok és a pedagógusok érzékenyítésének fontosságát a diákok közötti kapcsolatok erősítése érdekében.

Fontosnak tartották továbbá a tematikus tréningeket a különböző korosztályok számára, amelyek segíthetnek az önismeretben és az egészséges kapcsolatok kialakításában.

A beszélgetések arra is rávilágítottak, hogy az iskolai közösségek erősítése és a bullying megelőzése kiemelten fontos. Az osztályfőnöki órákat közösségépítésre is érdemes fordítani, hogy segítsük az összetartó osztályközösségek kialakulását.

Az ifjúság helyzete és igényei alapján a közösségi életet ösztönző kezdeményezésekre van szükség. Az iskoláknak és a szülőknek is világosan kell kommunikálniuk a telefonhasználat szabályait, és edukációra van szükség a bullying, az online biztonság és a határok szabása terén mind a tanárok, mind a szülők, mind a diákok részére.

Összességében elengedhetetlennek tartják az iskolákban a segítők bevonását és a diákok közötti személyes kapcsolatok erősítését annak érdekében, hogy megteremtjük a biztonság és elfogadás légkörét, ami az egészséges szocializáció alapja lehet a fiatalok számára. Ezen felül, a tényezőket, amelyek megnehezítik ezt a folyamatot, alaposan át kellett vizsgálnunk. Kiemelték a leterheltségüket és az iskolán kívüli elfoglaltságaikat, valamint a kevés lehetőséget, például az osztálykirándulások és osztálybulik számának csökkenését. A javaslatok között szerepelt az iskolai klubok szervezése, amelyek nyitottak más diákok előtt is, valamint a városi klubok létrehozása. Olyan közösségi tér kialakítása szintén fontos lenne számukra, amely az esti órákban is elérhető, és az ő igényeikre szabott programoknak, buliknak is helyet tudna adni.

A résztvevők úgy vélik felnőtteknek is aktív szerepet kellene vállalniuk ebben a folyamatban, és példát kellene mutatniuk a fiatalok számára az offline kapcsolatok fontosságában és az időminőség megbecsülésében.

Összességében, az ifjúság mentális és szociális jólétének elősegítése érdekében egy integrált és sokszínű megközelítésre van szükség mind az iskolai, mind a társadalmi szinten. A fiatalok támogatása és az ő szükségleteik figyelembevétele kulcsfontosságú az egészséges, kiegyensúlyozott generációk nevelésében és az életminőségük javításában.

6.1 Minta és módszer

A Békés vármegyei Ifjúságkutatás 2024 projekt célja, hogy felmérje az itt tanuló 9. osztályos tanulók káros szenvedélyeit, szabadidő-eltöltését és pszichikai egészségét. Összesen 1590 fő adatai kerültek elemzésre. Az orosházi járásból 73 fő vett részt a kutatásban.

A lekérdezés 2024. május 2. és május 17. között zajlott online formában. A kérdőív kitöltése önkéntes és anonim volt.

6.2 A kutatás eredményeinek összegzése

A káros szenvedélyek közül a **dohányzás** életprevalenciája 47,2% volt a mintában, a lányok közül többen voltak, akik valaha is dohányoztak, mint a fiúk, és a szakiskolások és szakképzőbe járók dohányoztak a legtöbben. Az alternatív dohánytermékeket kipróbálók aránya 49,2% volt, tehát valamivel még többen is, mint a hagyományos cigarettát.

Az **alkoholfogyasztás** életprevalenciája a teljes mintában 85,7% (ESPAD: 91%). Kiemelendő, hogy míg a korábbi években az ESPAD kutatásokban a bor volt a leggyakrabban fogyasztott alkoholfajta, 2019-ben az égetett szeszesitalok, ami megegyezik saját kutatási eredményünkkel is (havi gyakoriság: 47,7%, ESPAD: 51,8%). A nagyívás tendenciái emelkedőek az ESPAD adatai alapján: 2019-ben a 16 éves középiskolások 47,1%-ára volt jellemző az elmúlt hónapban, ez az arány a saját mintán 39,5% volt a középiskolások körében. A lerészegedés életprevalenciája az ESPAD kutatásban 58,6%, szemben a saját mintánk 52,1%-ával, azaz a saját minta adatai némileg alatta maradnak a korábbi országos adatoknak. A nagyívás és a lerészegedések arányaiban sem volt nemi eltérés.

A **drogfogyasztás** tekintetében a gyakoriságok sorrendje nagyon hasonló az ESPAD vizsgálat eredményeihez: 1) Kannabisz 2) Nyugtatók/altatók 3) Ecstasy és Amfetamin. Ki kell emelni azonban a nyugtatók magas gyakoriságát a mintában, valamint a dizájn drogok (Gina, herbál) magasabb arányát. Nemenként nem volt jelentős különbség, azonban az altatók, nyugtatók használata (életprevalencia) a lányok körében volt magasabb.

A serdülők mentális és pszichoszomatikus egészsége

A mintába tartozó serdülők többsége (41,9%) jónak ítéli saját egészségét, ennél kevesebben, 22,5% tartja kiválónak, elfogadhatónak ítéli 31,3%-uk, illetve rossznak 5,3%-uk. A lányok

globálisan rosszabbnak ítélik saját egészségüket, mint a fiúk. Iskolatípusonként szintén jelentős volt az eltérés, legjobbnak a gimnáziumba, szaggimnáziumba járók ítélték saját egészségüket, legrosszabbnak pedig a szakiskolába, szakképzőbe járók. A pszichoszomatikus tünetek közül a leggyakoribb tünet a fáradtságérzés volt, ezt követte az alvászavar, a hát- és derékfájás, valamint a fejfájás.

A leggyakoribb pszichoszomatikus tünet konzekvensen a fáradtságérzés, amely a diákok többségére jellemző. Az adatok elemzésekor kiderült, hogy szoros negatív kapcsolat van a fiatalok mentális egészsége, valamint a függőségek között, mind a kémiai, mind pedig a viselkedési (internet-függőség) esetében. A védőfaktorok esetében ki kell emelni a családi társas támogatást, az iskolai teljesítményt és az iskolai elégedettség jelentőségét, míg a vallásosság védő hatása csak kevésbé (a dohányzás és a lerészegedés gyakorisága esetében) igazolható, a drogfogyasztással kapcsolatban nem. Összességében ki kell emelni a lányok, valamint a szakiskolába, szakképzőbe járó diákok kedvezőtlenebb helyzetét: szignifikánsan rosszabbnak tartják egészségi állapotukat, lényegesen magasabb a depressziós és pszichoszomatikus tüneti pontszámuk, életükkel is elégedetlenebbek, mint a fiúk, illetve a technikumba és gimnáziumba járók. Ehhez társul a káros szenvedélyek terén felvázolt helyzetkép, a magasabb arányok a függőségek terén.¹¹

7. AZONOSÍTOTT PROBLÉMATERÜLETEK

Az elvégzett kérdőíves vizsgálat, a WordCafe, a Diákszlament, valamint a kutatási jelentés eredményei alapján 6 problématerületet azonosítottunk, melyek a következők:

1. Együttműködés, kommunikáció részvétel
2. Nevelés, oktatás, képzés
3. Szabadidő, kultúra
4. Közösségi terek
5. Környezetvédelem
6. Egészségfejlesztés, egészségvédelem

¹¹ Békés vármegyei ifjúságkutatás 2024-Kutatási jelentés Készítette: Békéscsabai Kábítószer Egyeztető Fórum megbízásából Pikó Bettina, SZTE SZAOK Magatartástudományi Intézet, Szeged

8. CÉLOK AZ AZONOSÍTOTT PROBLÉMATERÜLETEK VONATKOZÁSÁBAN

Problématerület	Cél
Együttműködés, kommunikáció, részvétel	- A fiatalok aktív részvételének, szerepvállalásának biztosítása, bevonásuk a döntés-előkészítéstől a végrehajtásig tartó folyamatba, véleményük megkérdezése az őket érintő valamennyi témában a döntések meghozatala előtt. - Támogatni kell a fiatalok önszerveződéseit. - Erősíteni kell az együttműködést és a partnerséget a fiatalokkal foglalkozó intézmények, szervezetek, nonprofit szolgáltatók, civil közösségek között.
Nevelés, oktatás, képzés	- Teljes körű tájékoztatás a város adta lehetőségekről (ifjúsági és egyéb programok, tanulmányi, szociális támogatások formái, igénylésük módja, munka-és karrierlehetőségek). - Tudatos életpálya tervezés segítése. - Nemzetközi mobilitás támogatása. - Fiatalok képzése nem formális oktatási eszközökkel.
Szabadidő, kultúra	- Több elérhető szórakozási, kikapcsolódási lehetőség biztosítása. - A fiatalok kulturális igényszínvonalának emelése, a programok iránti érdeklődésük és részvételi aktivitásuk fokozása. - A közösségi együttlét élményének és szerepének támogatása.
Közösségi terek	A fiatalok különböző korosztályainak eredményesebb elérése és bevonása,

	hatékonyabb közösségépítés. • Több közösségi tér, meglévő közösségi terek hatékonyabb, koncepciózusabb kihasználása, a digitális térben is. • Helyek a város központjában, ahol a fiatalok fogyasztás nélkül összejöhetnek.
Környezetvédelem	• A természetes környezet és a városi zöldfelületek állapotának megóvása, javítása. • A fiatalok több ismerettel rendelkeznek a fenntarthatóságról, a környezettudatos életmódról.
Egészségfejlesztés, egészségnevelés	• Az egészségtudatos életszemlélet erősítése, az egészséges életmód iránti igény felkeltése. • A korosztály aktívabb részvétele a prevenciók tevékenységeiben. • A prevenciók szemlélet erősítése, az egészségmegőrzést népszerűsítő rendezvényeken. • A gyermek-ifjúsági korosztály mentálhigiénés egészségvédelmét jól szolgáló, a helyi sajátosságokra, az eddigi tapasztalatokra építő gyakorlat folytatása. • Inkluzív szemléletű, elérhető, akadálymentes sportolási lehetőségek számának növelése.

9. Eszközök

Elsősorban az ifjúsági helyzetkép c. fejezetben foglaltakra alapozva összegyűjtöttük, melyek azok a meghatározó problématerületek, illetve az azokból kibontható célok, amelyek a legjobban képesek tükrözni az Orosházán élő és a város szolgáltatásait használó környékbeli fiatalok szükségleteit. A stratégiaalkotás következő lépéseként olyan eszközöket gyűjtöttünk, amelyek hozzá tudnak járulni az azonosított problémák felszámolásához. Ezek elsődleges

forrásaként más magyarországi és európai városok jó gyakorlatai, a szakemberek és a fiatalok javaslatai, valamint meglévő orosházi stratégiák ajánlásai szolgáltak – részben közvetlen módon, részben inspirációként, bizonyos módosításokkal adaptálva.

A Cselekvési terv részletesen tartalmazza a javasolt eszközöket problématerületenkénti bontásban, valamint a megvalósításának határidejét, felelőseit és a megvalósításban együttműködő partnereket.

Finanszírozás

A jelenleginél nagyobb forrást kell biztosítani kell a mindenkori éves költségvetésben az ifjúságpolitikai feladatok, a cselekvési tervben megfogalmazott eszközök finanszírozásához. Az ifjúsági feladatok ellátásához az Önkormányzati költségvetésen túl pályázati források kihasználása elengedhetetlen. A helyi költségvetésben hangsúlyosan kell megjeleníteni a fiatal korosztályra fordítandó önkormányzati forrásokat, melynek egyes sorainak felhasználásáról ki kell kérni az OHGYIÖK véleményét.

Nyomonkövetés

A koncepció megvalósulásának biztosítéka a folyamatok követése, értékelése, a rendszeres ellenőrzés, ezért a képviselő-testület számára évente beszámoló készül a cselekvési terv megvalósulásáról.

10. CSELEKVÉSI TERV

I. Együttműködés, kommunikáció, részvétel

Eszköz	Hazai és nemzetközi partnerségi programok bővítése
Eszköz célja, eredménye	Partnerségi projektek bővítése – pl. cserediákprogramok, partnervárosok stb. Potenciális cserediákprogramok felkutatása mind hazai, mind külföldi szintén. Meglévő testvérvárosi kapcsolatok és együttműködések erősítése, annak érdekében, hogy minél szélesebb körű programokon tudjanak részt venni a helyi fiatalok. Meglévő cserediákprogramok népszerűsítése, tájékoztatás kiterjesztése. Az eszköz az idegen nyelvek gyakorlására, egyéb kompetenciák fejlesztésére is lehetőséget biztosít.

A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás, önkormányzati és/vagy pályázati támogatás
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, köznevelési intézmények igazgatói, Oktatási Kerekasztal

Eszköz	Ifjúsági rovat a helyi médiában
Eszköz célja, eredménye	A fiatalokat érintő és érdeklő hírek, programok, lehetőségek megjelentetése a helyi médiában (Orosházi Tv, Orosházi Élet, OrosCafe).
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, a helyi média ügyvezetője, OHGYIÖK, ifjúsági referens

Eszköz	Nyílt nap a Polgármesteri Hivatalban
Eszköz célja, eredménye	„Idegenvezetéssel”, rövid előadással egybekötött nyílt napok szervezése különböző korosztályi csoportok és szülők számára a Polgármesteri Hivatalban. A Polgármester Hivatal mellett további intézmények, igazgatási szervek (Pl. Járási Hivatal) csatlakozásával bővíülhet a megismerhető, nyitott intézmények száma. Az eszköz célja, hogy a fiatalok megismerjék, kik azok a szereplők, akikhez fordulhatnak ügyekkel. A Polgármesteri Hivatal és az önkormányzat felépítésének, működésének és a hivatali ügyintézési folyamatoknak megismerése által a különböző korosztályi csoportok számára nem lesz idegen a hivatali élet, a kortárshatás révén tovább

	tudják adni az információkat. A nyitott programnak köszönhetően a szervezett ifjúsági közösséghez nem tartozók is aktivizálhatók.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Határidő	Évente egy alkalommal.
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, jegyző, osztályvezetők, köznevelési intézmények igazgatói

Eszköz	Ifjúsági díj, kitüntetés alapítása, az elismerés, jutalmazás rendszerének kidolgozása
Eszköz célja, eredménye	Javaslat: az elismerés 30 éves korig adható, annak az orosházi lakosnak vagy csoportnak, aki (akik) települési szinten kimagasló közéleti, közösségi tevékenységével korosztályának elismerését kiérdemli és példájával követendő utat mutat kortársai számára.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Önkormányzati támogatás
Határidő	Folyamatos, évente egy alkalommal
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester

Eszköz	Plakát- és közösségi média kampány, turné
Eszköz célja, eredménye	Plakát és közösségi média kampány segítségével népszerűsítjük azt, hogy a városnak fontos a fiatalok véleménye, és maguk a fiatalok is. Reklámozzuk a Diáktanya és az OHGYIÖK tevékenységét, párhuzamosan folyamatosan tagtoborzás zajlik. Minden aktuális esemény hirdetése városi felületeken, valamint nagyrendezvények előtt turnéval reklámozás az iskolákban.
A megvalósításához szükséges	Humánerőforrás

erőforrások	
Határidő	Minden iskolai félév első hónapja
Felelős, együttműködő partnerek	OHGYIÖK, ifjúsági referens

Eszköz	Az iskolai diákönkormányzatok tapasztalatcseréjét célzó találkozók szervezése
Eszköz célja, eredménye	Az iskolai, kollégiumi diákönkormányzatok működésének támogatása, szerepének, feladatának megismertetése, hatékony kommunikáció kialakítása a diákönkormányzatok működésének, lehetőségeinek széles körű megismertetésére. Vezetőik, aktív tagjaik képessé válnak érdekeik képviselésére, iskolai programok szervezésére.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás, önkormányzati támogatás
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Köznevelési intézmények igazgatói, DÖK vezetők

Eszköz	Eurodesk partnerség
Eszköz célja, eredménye	A partnerség lehetővé teszi az Európai Unió lehetőségeinek népszerűsítését a fiatalok számára, valamint hivatalos információkkal való ellátásukat. A partnerség keretében havi legalább egy alkalommal megrendezésre kerülnek tájékoztató alkalmak, melyek következtében megismerhetik a helyszínként szolgáló Diáktanyát, valamint az ifjúsági cseréket, DiscoverEU és egyéb európai részvételi lehetőségeket, melynek tapasztalatait visszahozhatják Orosházára, ezzel is fejlesztve a fiatalok részvételi hajlandóságát.
A megvalósításához	Humánerőforrás, önkormányzati támogatás

szükséges erőforrások	
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Köznevelési intézmények igazgatói, ifjúsági referens, OHGYIÖK

Eszköz	Iskolák közötti partnerségi kapcsolatok kidolgozása
Eszköz célja, eredménye	Cél: olyan partnerségi programok kidolgozása, melynek hatására javul a településen működő iskolák közötti kapcsolat, a fiatalok megismerik a saját iskolájukon kívüli intézményeket, az ott folyó oktatást, programokat, diákéletet. A tervezett programok lehetőséget biztosítanak az egymás közötti gondolatcserére, valamint a verbális kommunikációra.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Köznevelési intézmények igazgatói, ifjúsági referens, OHGYIÖK, Oktatási Kerekasztal, DÖK pedagógusok

II. Nevelés, oktatás, képzés

Eszköz	Miénk a Pálya-pályaorientációs tanácsadás középiskolásoknak
Eszköz célja, eredménye	Egyetemisták látogatása egykori középiskolájukba, ahol tájékoztatják a pályaválasztás előtt álló fiatalokat a jelenlegi oktatási intézményükkel kapcsolatban. A WorldCafé alkalmazásával a különböző tanulmányi területeket megismerhetik a résztvevők, az érdeklődésüknek megfelelően. A program célja, hogy a diákok olyan diákoktól szerezzenek ismereteket a továbbtanulási lehetőségekről, akik korban közel állnak hozzájuk és aktuális, releváns információkkal tudnak szolgálni részükre a választható egyetemekről.

A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Köznevelési intézmények, OHGYIÖK, DÖK pedagógusok, Oktatási Kerekasztal

Eszköz	Job shadowing program
Eszköz célja, eredménye	Munkahely-, szakmaválasztást elősegítő program kialakítása. Együttműködő partnerek felkutatása, a célcsoportba tartozó fiatalok számára látogatások biztosítása az együttműködő partnereknél mind az állami, mind a vállalkozói szférában egy szervezet vagy egyéni megkeresés alapján. A diák követi egy profi munkavállaló hétköznapi munkáját, egy több hetes shadowing alatt akár a szakmában fontos képességeket is elsajátítva.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Köznevelési intézmények igazgatói, versenyszféra képviselői, intézmények vezetői, Oktatási Kerekasztal

Eszköz	Helyi tehetséges fiatalokat támogató ösztöndíjrendszer kidolgozása
Eszköz célja, eredménye	Különböző területeken (pl. sport, művészetek, tanulás) sikeres orosházi fiatalok támogatása, elismerése, ösztönzése, melynek eredményeként a fiatalok és családtagjaik, tágabb környezetük megismeri az önkormányzat fiatalokat támogató intézkedéseit.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Önkormányzati támogatás

Határidő	Az ösztöndíjak meghirdetése: minden év június 30-ig, az ösztöndíjak elbírálása: minden év szeptember 30-ig
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, Oktatási Kerekasztal

Eszköz	Alapkompetenciák, alapkészségek fejlesztésére irányuló közösségi programok szervezése
Eszköz célja, eredménye	Klubok, tréningek, előadások, egyéni és csoportos tanácsadások szervezése helyben, bekapcsolódás más helyszíneken szervezett programokba, hálózati együttműködésekbe, információ nyújtás, a fiatalok ösztönzése hazai és nemzetközi programokban való részvételre. Az intézkedés révén szilárd jövőképpel, stabil megvalósítható karriertervekkel rendelkező fiatalok nőnek fel Orosházán, akik itt is képzelik el jövőjüket. A településen maradó fiatalok jövőképében egy saját maga által irányított sikeres életpálya szerepel. Csökken a középosztálybeli fiatalok elvándorlásának kockázata, valamint hozzájárul a hátrányos helyzetű fiatalok integrációjához.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Elsősorban a külső partnerek által szervezett térítésmentes programokba való bekapcsolódással
Határidő	Folyamatos, a lehetőségek függvényében
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, ifjúsági referens, köznevelési intézmények igazgatói

Eszköz	Ifjúsági információs platform, mobilalkalmazás létrehozása
Eszköz célja, eredménye	Egy fiatalos, a célcsoport számára is vonzó, folyamatosan aktualizált honlap, mobilalkalmazás létrehozása és működtetése, amely tájékoztató felületet jelent a fiatalok számára ügyintézési helyszínek, programok, események (stb.) kapcsán. A fiatalok és az újságíró klub általi rendszeres aktív használata, ahol a fiatalokhoz

	eljuthatnak az őket érintő és foglalkoztató információk, illetve lehetőséget nyújt döntéshozatali véleményezésre. Az oldalon bármely orosházi fiatal (moderálás után) közzé teheti gondolatait. A fiataloknak szóló app a helyi ügyekben való részvétel során is alkalmas lehetne a véleménynyilvánításra, különböző szavazásokra és fejlesztési ötletek megvitatására alkalmas felülettel.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati és/vagy önkormányzati támogatás
Határidő	Folyamatos Létrehozás: 2025. június 30.
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, ifjúsági referens, OHGYIÖK

III. Szabadidő, kultúra

Eszköz	Ifjúsági pályázat kiírása
Eszköz célja, eredménye	Orosháza Város Önkormányzata minden évben pályázatot hirdet fiataloknak szóló városi rendezvény szervezésére. Pályázók köre: 15-29 éves fiatalok egyénileg, vagy fiatalok nem formális csoportja. A pályázaton elnyerhető összeg: 500.000 Ft/év A pályázati felhívás közös gondolkodásra, ötletelésre ösztönzi a helyi fiatalokat. Nagyon fontos, hogy a kezdeményezések alulról jöjjenek, és ezek a pályázati kiírások generálni fogják további ötletek megvalósulását is.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás, önkormányzati támogatás
Határidő	Pályázat kiírása: minden év március Megvalósítás: minden év december 31.
Felelős,	Polgármester, OHGYIÖK, ifjúsági referens

együttműködő partnerek	
-------------------------------	--

Eszköz	Ifjúsági térkép létrehozása
Eszköz célja, eredménye	A könnyű tájékozódás elősegítése ifjúsági térkép létrehozásával a Use-It térkép mintájára, amelyen egyszerre megtalálhatók a szociális szolgáltatások, kulturális helyek, kreatív szabadidő eltöltésére alkalmas helyszínek, zöldterületek, hivatali szervek, ifjúsági klubok, sportolásra alkalmas helyszínek, információs pontok, önkéntes lehetőségek, valamint az éttermek, kocsma.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humán erőforrás, pályázati és/vagy önkormányzati támogatás
Határidő	2025. december 31.
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, ifjúsági referens, OHGYIÖK

Eszköz	Jótekonysági karácsonyi rendezvény szervezése
Eszköz célja, eredménye	A hagyományos Mikulás futás utódjaként megrendezésre kerülő rendezvény azonos részvételi feltételeivel (mikuláscsomagok a rászoruló gyerekeknek) folytatja a hagyományt, azonban igazodik a körülményekhez, ami miatt a futás megvalósíthatatlanná vált. A rendezvény lehetőséget ad helyi pályakezdő zenekarok és helyi egyesületek bemutatkozására, miközben a fiataloknak egy alternatív szórakozási lehetőséget biztosít. A rendezvény célja: közösségfejlesztés, szemléletformálás, ágazatközi együttműködések generálása (támogatók keresésével), a segítségnyújtás által történő soft skillek fejlesztése (pl. empátia, szolidaritás).
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humán erőforrás, szponzori és/vagy önkormányzati támogatás

Határidő	Minden évben, az adventi időszak elején
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, ifjúsági referens, OHGYIÖK

Eszköz	Fiatalokat vonzó rendezvények szervezése
Eszköz célja, eredménye	Évek óta igény mutatkozik a fiatalok részéről egy olyan városi rendezvényre, fesztiválra, ami “csak az övék”, csak nekik szól. Célunk, hogy a fiatalok számára olyan szabadidős lehetőséget biztosítsunk mely az ő javaslataik alapján szerveződik és a környező települések fiataljai számára is vonzó közösségi lehetőség.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati és/vagy önkormányzati támogatás
Határidő	Évente egy alkalommal
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, ifjúsági referens, Petőfi Művelődési Központ, OHGYIÖK

Eszköz	Orosházi ifjúsági kártya, applikáció
Eszköz célja, eredménye	A vendéglátóhelyek, sportlétesítmények, kulturális intézmények üzemeltetőivel, vezetőivel való egyeztetést követően kialakítható egyfajta orosházi ifjúsági kártya, mely kedvezményeket biztosít az Orosházán élő tanulók számára, a fent említett létesítményekben mind sport, mind pedig szórakozás terén.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Határidő	2024. december 31.
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, intézményvezetők, vállalkozók, OHGYIÖK, ifjúsági referens

IV. Községi terek

Eszköz		Ifjúsági közösségi terek fejlesztése, működtetése
Eszköz	célja,	A városban működő közösségi terek támogatása, fejlesztése. Olyan közösségi terek létrehozása, működtetése, ahol a fiatalok számára az együttlét, kikapcsolódás és a sportolás egyszerre, egy helyszínen valósulhat meg. Ezek a közösségfejlesztés, bűnmegelőzés és az ifjúsági szabadidős programok együttes megvalósulásának színtereivé válnak. A fiatalok folyamatosan visszajelzéseket adnak, érdekképviselői szervezeteik révén megjelenik a korosztály véleménye, javaslata is a fejlesztésekkel kapcsolatban.
eredménye		
A megvalósításához szükséges erőforrások		Humánerőforrás, pályázati és/vagy önkormányzati támogatás
Határidő		Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek		Polgármester, ifjúsági referens

Eszköz		Nyitott terek
Eszköz	célja,	Az ifjúsággal foglalkozó szervezetek, sportszervezetek bevonásával alkalomszerű, igény szerinti programok szervezése ifjúsági közösségi terekben, sportlétesítményekben közösségfejlesztő, sport- és bűnmegelőzési, szabadidős projektek részeként. A különböző szervezeti formában működő, az ifjúsági korosztályt fogadó, megszólító, nyilvános és zárt, formális és nem formális közösségi terek, sportlétesítmények bevonásával a közösségi programok, sport iránt érdeklődő fiatalok számára a tartalmas szabadidő eltöltést szolgáló alternatívák jelennek meg.
eredménye		
A megvalósításához szükséges erőforrások		Humánerőforrás, pályázati és/vagy önkormányzati támogatás

Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, ifjúsági referens, civil szervezetek

Eszköz	Integrált, intergenerációs terek kialakítása
Eszköz célja, eredménye	Tematikus, többgenerációs rekreációs lehetőségek megteremtése a városban. Természetközeli terek, természetes anyagokból készült eszközökkel ellátott terek (pl. mezítlábas ösvény) elhelyezése. Élmény ösvények, futóösvények, kardioösvények, tanösvények segítik a közös kikapcsolódási lehetőségeket, emellett madár- és méhbarát helyek kialakítása, többgenerációs játszóterek kialakítása (pl. idősök számára alkalmas ösvények, gyermekek számára alkalmas játszóterek, fiatalok és felnőttek számára fitnessparkkal ellátott játszóterek, „fiatal felnőtteknek szóló” játszóterek párhuzamos kialakítása).
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humán erőforrás, pályázati és/vagy önkormányzati támogatás
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, ifjúsági referens, civil szervezetek

V. Környezetvédelem

Eszköz	Zöld frakció megalakítása az OHGYIÖK-en belül
Eszköz célja, eredménye	A környezetvédelmi téma előtérbe kerülése fontos napjainkban, ezért a fiatalok tanárok támogatásával az „ökoiskola” program segítségével kapnak lehetőséget, módszereket a terület tágabb értelemben történő kiterjesztésére. Ennek nagyszerű eszköze lenne egy olyan érdekérvényesítési ifjúsági szerv létrehozása, amely a

	fenntarthatóságra törekszik, másokat is erre buzdít. Célja, a fiatalok társadalmi problémák iránti érzékenységének kialakulása, szemléletformálás, érdekérvényesítés, kommunikáció, jártasság a környezetvédelmi területen, közéletben aktív szerepvállalás.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Ifjúsági referens, OHGYIÖK

Eszköz	Környezetvédelmi tematikájú vetélkedők
Eszköz célja, eredménye	Adományozók (magánvállalkozások és önkormányzat) bevonásával környezetvédelmi tematikájú vetélkedő (pl. szemétszedő verseny, szelektív hulladékgyűjtési verseny stb.) lebonyolítása iskolák között. A megnyert támogatást és/vagy eszközöket a diákok ötleteinek megvalósítására használva.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati és/vagy önkormányzati támogatás
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, ifjúsági referens, civil szervezetek, magánvállalkozók

Eszköz	Iskolaudvarok zöldítése és/vagy iskolakertek létrehozása
Eszköz célja, eredménye	Célja, hogy az önkormányzat ösztönözze, támogassa a természetközeli iskolaudvarok kialakítását és fejlesztését a fiatalok részvételével. Az iskolakertek a jövő nemzedékeinek környezettudatosságának fejlesztéséhez járul hozzá.

	Cél ösztönözni a gyermekek iskolakerti tevékenységközpontú tanítását oly módon, hogy munkájuk által megélhessék a jövőjükért érzett felelősséget; megtapasztalják természeti környezetünket, mint életünk alapját; az együttműködés szükségességét és hatékonyságát, érezzék a generációkon átívelő tudás fontosságát; a munka becsületét. Bemutatni a pedagógusok és a gyermekek számára, hogy a kertben végzett tevékenység összetettségénél fogva is kiváló lehetőség a személyiség harmonikus fejlesztésére: a tanultak gyakorlatban történő előhívására, a kísérletre, a kooperálásra, új esztétikai élmények és érzékelések megtapasztalására, a gyermekek kertészeti alapoktatására, ökológiai folyamatok láttatásán keresztül alapvető környezet- és természetvédelmi szükségszerűségek felismertetésére, az egészséges ételkészítés népszerűsítésére.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humán erőforrás, pályázati és/vagy önkormányzati támogatás
Határidő	Folyamatos
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, köznevelési intézmények igazgatói, DÖK

VI. Egészségfejlesztés, egészségnevelés

Eszköz	Prevenációs programok szervezése a köznevelési intézményekben az óvodai és iskolai szociális segítők, civil szervezetek bevonásával
Eszköz célja, eredménye	Területei: drogrevenió, iskolai agresszió, on-line tér veszélyei Az iskolai agresszió csökkentése, az áldozattá, bűnelkövetővé válás megelőzése. Szermentes, egészséges életmód népszerűsítése.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humán erőforrás
Határidő	Folyamatos

Felelős, együttműködő partnerek	Köznevelési intézmények igazgatói, Család-és Gyermejjóléti Központ, Mi-Értünk Egyesület KontaktPont Orosháza
--	--

Eszköz	Stresszkezelő tréningek fiataloknak
Eszköz célja, eredménye	Autogén és relaxációs tréning tartása, melynek célja a mindennapi stresszhelyzetek kezelése, a stressz levezetése. A tréningek hatására javul a teljesítmény, a testi funkciók szabályossá válnak és szabályozhatók lesznek.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás, pályázati és/vagy önkormányzati támogatás
Határidő	Folyamatos, évente 1-1 tréning, összesen 20 alkalommal
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, ifjúsági referens, civil szervezetek, OHGYIÖK

Eszköz	Pszichológiai tevékenység biztosítása
Eszköz célja, eredménye	A fiatalokkal foglalkozó intézményekben nem áll rendelkezésre megfelelő óraszámú iskolapszichológus. Az önkormányzati szerepvállalás (pszichológus megbízása) továbbra is szükséges annak érdekében, hogy a krízishelyzetben lévő fiatalok számára legyen elérhető szakember intézménytől függetlenül.
A megvalósításához szükséges erőforrások	Humánerőforrás, önkormányzati támogatás
Határidő	Folyamatos, minden évben, a költségvetés elfogadását követően
Felelős, együttműködő partnerek	Polgármester, Család-és gyermekjóléti Központ

11. Felhasznált források

Beszámoló a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok 2023. évi ellátásáról

Békés Vármegyei Ifjúsági Kutatás 2024

ERIFA EFOP-1.2.3-VEKOP-2015-00001 projekthez kapcsolódó Helyzetelemzés ifjúsági stratégiai dokumentum tervezéséhez

Európai Ifjúsági Párbeszéd (2019-2027)

<https://oroshazagyszc.hu/>

<https://tancsicsoh.hu/>

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Magyarország Alaptörvénye

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

Orosháza Gazdaságfejlesztési Programja (2020-2025)

Orosháza Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja (2023-2028)

Orosháza Város Önkormányzatának Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója

Orosháza Város Településfejlesztési Koncepciója (2016-2030)